

The Relationship Between Early Maladaptive Schemas and Psychological Tendencies Associated With The Romantic Relationships In University Students: An Investigation Through The Schema Therapy Model**

Ece EKEN^{a*} (ORCID ID - 0000-0003-2442-2542)

Zeynep CİHANGİR ÇANKAYA^b (ORCID ID - 0000-0001-7120-931X)

^aBahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İstanbul/Türkiye
^bEge Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İzmir/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cufej.935734

Article history:

Received 10.05.21
Revised 31.03.21
Accepted 28.04.22

Keywords:

Early Maladaptive Schemas,
Romantic Relationship Tendencies,
Schema Therapy, Emerging
Adulthood

Abstract

This study was conducted to determine the predictive power of variables that early maladaptive schema domains on the psychological tendencies associated with the romantic relationships in university students. Young Schema Questionnaire- SF3, The Multidimensional Relationship Questionnaire, and The Personal Information Form were used to collect the data. The sample of the research was composed of 334 students who have a romantic relationship history of at least six months. The average age of the participants was 22.63 and 68% of them were female and 30.8% of them were male. A stepwise multiple regression analysis was conducted. The results of this study showed that; the psychological tendencies associated with the romantic relationships were associated with early maladaptive schema domains, and it was concluded that romantic relationship tendencies were predominantly associated with impaired autonomy and other-directedness schema domains. However, it was seen that the predicting power of disconnection and rejection, and over vigilance schema domains on the tendencies associated with the romantic relationship was low.

Research Article

Üniversite Öğrencilerinde Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar İle Romantik İlişki Eğilimleri Arasındaki İlişki: Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Bir İnceleme

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cufej.935734

Makale Geçmişi:

Geliş 10.05.21
Düzeltilme 31.03.21
Kabul 28.04.22

Anahtar Kelimeler:

Erken Dönem Uyum Bozucu
Şemalar, Romantik İlişki Eğilimleri,
Şema Terapi, Beliren Yetişkinlik

Öz

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde erken dönem uyum bozucu şemaların, romantik ilişki eğilimlerini yordama gücünü belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak Young Şema Ölçeği- KF3, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2016- 2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde, ülkenin batısında yer alan bir devlet üniversitesinin farklı bölümlerinde öğrenim görmek üzere olan ve en az altı aylık romantik ilişki geçmişi bulunan 334 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 22,63'tür ve örneklemin %68'i kadın, %30,8'i erkektir. Araştırmada YŞÖ- KF3'ün ölçtüğü erken dönem uyum bozucu şemaların beş alanı olarak ele alınan bağımsız değişkenlerin (ayrılma ve reddedilme şema alanı, zedelenmiş özerklik şema alanı, diğeri yönelimlilik şema alanı, zedelenmiş sınırlar şema alanı ve aşırı tetikte olma şema alanı) ÇBİÖ'nün romantik ilişki eğilimleri olarak ele alınan sekiz boyutunu (ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki doyumu, ilişki korkusu/kaygısı, ilişki izlenimi ayarlama, ilişkide kendine güven, dışsal ilişki kontrolü, ilişki girişkenliği ve içsel ilişki kontrolü) yordama

*Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Doç. Dr. Zeynep Cihangir Çankaya danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Bu makaleye yazarlar eşit miktarda katkıda bulunmuştur

*Author: ece.eken@ou.bau.edu.tr

gücünü belirlemek amacıyla aşamalı çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma bulguları, romantik ilişki eğilimlerinin erken dönem uyum bozucu şemalar tarafından anlamlı düzeyde yordandığını ve öncelikli olarak zedelenmiş özerklik ve diğeri yönelimlilik şema alanlarının yordayıcılığının daha yüksek olduğunu, bununla birlikte ayrılma ve reddedilme ve aşırı tetikte olma şema alanlarının romantik ilişki eğilimlerini yordama gücünün daha zayıf olduğunu göstermektedir.

Introduction

Due to being a social entity, a person needs other people to survive. The need for a relationship which is human-specific has been the main subject of many theorists, and the importance of relationships in human life was repeatedly emphasized (Erikson, 1968; Klein, 2014; Kohut & Wolf, 1978; Sullivan, 1968). Considering that human beings are in constant interaction with their environment and that they meet all their physiological and psychological needs through these interactions, human beings are neither completely independent nor dependent on one another. Close relationships, which are characterized by openness, honesty, self-disclosure, and trust, do not appear until adolescence, and therefore the changes in the social world of the individual during adolescence and the post-term period become very significant (Steinberg, 2007). Erikson (1968) stated that identity, individualization, and other components of self-concept constitute the focal point in the life of the individual during adolescence and that close relationships have a very important role in the formation of these components. During adolescence, the importance of flirting relationships increases and during the university period, a person typically gives the first place to their romantic partner among the list of most important people in their life (Steinberg, 2007). Emerging adulthood is a period in which individuals begin to experience the need for a close relationship in a way that they have never felt before and perceive themselves through the quality of the relationships they have. In emerging adulthood, the close relationship need may be met through a sincere friendship relationship, but it often results in marriage or emotional commitment (Burger, 2006). Emerging adults are constantly confronted with issues that create stress regarding changes in their relationships, including emotional bonds, and may experience intense romantic love (Geldard & Geldard, 2013). For this reason, a problem in their romantic relationships may cause negative consequences for young individuals who try to learn about themselves through relationships. Erikson (1968) suggested that for young adulthood to end in harmony with the self, it should include intimacy, friendship, consistent love, and a long-term relationship, including sexuality. In this regard, romantic relationship problems experienced by young individuals should be addressed. In fact, it was concluded that university students mostly experience emotional, academic, economic, and romantic relationship problems in a study (Erkan et al., 2012). Relationships become more personal, longer-lasting, emotionally, and sexually closer in emerging adulthood, and become an integral part of the social structure of the individual rather than being insignificant or temporary (Meier & Allen, 2009).

Another reason why emerging adulthood is so important for romantic relationships is that the process of transition from adolescence to adulthood takes longer compared to the past, making this period very important in terms of romantic relationships. The developmental sequence of the previous generation is no longer valid for today's emerging adults. Young people postpone marriage, thus nowadays, the average age for first marriage is 25 for women and 27 for men (U. S. Census Bureau 2001). In addition, half of adolescents stated that they were involved in romantic relationships at the age of 15 years (Carver et al., 2003). This means that before marriage, between the ages of 10 and 20, romantic experience has been gained and these relationships have an important role in young adults' life (Meier & Allen, 2009).

Romantic relationship research showed that individuals develop schemas according to the degree of fulfilment of needs in the early childhood period and carry these schemas into their close relationships (Bartholomew & Shaver, 1998; Hazan & Shaver, 1994; Rafaeli et al., 2013). Early maladaptive schemas (EMS) are defined as a variety of life-long discordant themes that originate from factors such as genetic predisposition, temperament, traumatic experiences, insufficiency of basic needs, and recurrent negative relational experiences in childhood and adolescence (Young et al., 2003).

The person accepts these structures that span all areas of their life as things that cannot be changed. (Bricker & Young, 2012; Young et al., 2013). The schemas, which developed in the unconscious process through the relationships established since infancy, affect the way individuals perceive their relationships in adulthood (Roediger, 2015). Thus, when EMS are considered, most of the 18 schemas develop due to relational needs and clearly appear in distressed relational processes (Rafaeli et al. 2013). In this study, five schema domains of impaired autonomy, impaired limits, other-directedness, over-vigilance, and disconnection and rejection, encompassing these 18 schemas were studied. Schemas in the disconnection and rejection domain usually emerge in people who experienced cold and rejecting, violent, explosive, unpredictable, and abusive family environment in the early period. Schemas in the impaired autonomy domain emerge when the person's perceived ability to function independently and successfully assert themselves mismatch with their expectations about themselves and their environment. Schemas in the impaired limits schema domain emerge when the early family environment is characterized by a high degree of freedom and tolerance, lack of direction, or a sense of superiority. Schemas in the other-directedness schema domain usually arise when a person is brought up in an atmosphere of conditional respect or conditional acceptance. Schemas in the over-vigilance schema domain emerge in a cruel, demanding, and sometimes punishing family setting (Rafaeli et al. 2013).

When EMS are triggered in interpersonal relationships, incompatible strategies may be used to manage painful feelings and interpersonal problems arise as a consequence; hence, the schemas reflect early negative interaction structures and lead to interpersonal difficulties in later life (Thimm, 2013). While these negative interaction structures have a negative effect on peer relations and social relations, factors such as partner selection, emotional needs, perceived attraction, and intensity of emotions make romantic relationships the priority subject of EMS.

EMS were investigated mostly among married people in terms of marriage satisfaction (Abbas, 2016; Khatamsaz et al., 2017), acceptance of parent and partner (Babuşcu, 2014), evaluations of the partner (Caner, 2009), problems in marriage (Yousefi et al., 2010; Hatamii & Fadayi, 2015), and romantic jealousy and cheating (Tortamış, 2014). When it comes to emerging adulthood, EMS were investigated mostly with childhood traumas (Gaffey, 2009; Messman Moore & Coates, 2007; Wright et al., 2009), eating problems, emotional regulation (Yurtsever & Sütçü, 2017), depressive symptoms (Balsamo et al., 2015; Eberhart et al., 2011), perceived parenthood (Harris and Curtin, 2002), and perfectionism (Jahromi et al., 2012; Lee, 2007) and there are a limited number of studies based on romantic relationships. Simard et al. (2011) examined the relationship between adult and child attachment styles and EMS. The study was designed as a 15-year longitudinal study, and 60 participants were observed twice, first at the age of six and second at the age of 21. The results of the study show that the rate of EMS is higher in young adults with an insecure-anxious adult attachment style or insecure-anxious child attachment style compared to their securely attached peers. Similarly, Clifton (1995) revealed that EMS have a mediating role in the relationship between perceived parenting styles and attachment styles. Hence, attachment styles and perceived parenting styles were found to significantly affect romantic relationships through their effect on particular schemas. Borges and Dell'Aglio (2020), in their study conducted with 14-19 years old participants, found that disconnection and rejection realm schemas were mediators between exposure to child maltreatment and physical violence in dating during adolescence.

EMS inevitably have a great effect on romantic relationships especially in emerging adulthood. However, although EMS and romantic relationships are a topic that have received much focus in Turkey and the international literature, it was noted that a more inclusive subject such as romantic tendency has been studied very little, and there is a need for more investigations based on the effect of EMS on tendencies associated with romantic relationships. At this point, it can be said that EMS may explain the tendencies frequently observed in romantic relationships. In this study, eight different tendencies in romantic relationship, of relational-esteem, extreme focus on relationship, internal relational control, relational assertiveness, external relational control, relational monitoring, fear of relationship and relational satisfaction determined by Snell et al. (2002), were discussed in terms of their correlations with EMS. *Relational esteem* refers to positive evaluations of their own skills in close relationships;

extreme focus on relationship refers to being constantly preoccupied and obsessed with close relationships; *internal relational control* indicates the belief that close relationships are derived from self-control; *relational assertiveness* refers to assertive behaviors towards close relationships; *external relational control* indicates the belief that close relationships are determined by chance or fate; *relational monitoring* refers to put excessive emphasis on external evaluation; *fear of relationship* refers to the fear of developing an intimate relationship; and *relational satisfaction* refers to being happy and satisfied with the close relationship (Snell et al., 2002). In this sense, it can be said that schemas which originate from early life experiences have an important role in the psychological tendencies associated with romantic relationships. Thus, the aim of this study was to determine the relationship between EMS and the tendencies associated with romantic relationships. To this end, the present study sought an answer to the question “To what extent are tendencies associated with romantic relationships of university students associated with early maladaptive schemas?” The findings of the research may create a structure for preventive intervention programs based on early life experiences, regarding possible romantic relationship problems, and it is expected that the results of the research will contribute to couple and marriage counseling practices and future research in this field.

Method

Research Model

This study was performed as descriptive correlational research which aimed to investigate the role of EMS domains of university students in predicting their tendencies associated with romantic relationships. Independent variables in the study were other directedness (ODSD), disconnection and rejection (DRSD), over vigilance and inhibition (OVSD), impaired autonomy (IASD) and impaired limits (ILSD) schema domains, while the dependent variables were extreme focus on relationships (FORE), relational satisfaction (RS), fear of relationship (FOR), relational monitoring (RM), relational esteem (RE), external relational control (ERC), internal relational control (IRC) and relational assertiveness (RA).

Participants

Participants in the study recruited from different departments at a state university in the western part of Turkey during the autumn semester of the 2016-2017 academic year for a total of 334 students, who had romantic relationship experience of at least six months. Research about relationship formation showed that mutual attraction and sexual passion were the most significant factors in the early stages of a romantic relationship. However, the peace, comfort, and emotional support that partners feel are increasingly important throughout the relationship. Kerckhoff and Davis (1962) stated that during the first six months of romantic relationships, partner interest and value compatibility were at the forefront, however as the relationship develops, their ability to meet each other's needs become more important. For this reason, participants who were in a romantic relationship for at least six months were included in the sample. The average age of the participants was 22.63 years and 68% of them were female and 30.8% of them were male. Gender information of four participants could not be reached.

Ethics committee approval for this study was received from Ege University Scientific Research and Publication Ethics Committee with the number E.262409 on 23 December 2016.

Table 1.
Frequency and Percentages for Demographic Information of Participants

Variables	Frequency (f)	Percentage (%)
Gender		
Woman	227	68
Man	103	30.8
Faculty		
Dentistry	52	15.6
Pharmacy	24	7.2
Communication	81	24.3
Science	108	32.3

	Education	69	20.7
Ongoing Relationship	In a Relationship	196	58.7
	None	138	41.3
Longest Relationship Duration	6-12 months	113	33.8
	1-2 year	91	27.2
	2-4 year	96	28.7
	More than 4 years	34	10.2

Data Collection Tools

The data were collected in classroom settings using the personal information form, Young Schema Questionnaire- SF3, and the Multidimensional Relationship Questionnaire.

The Young Schema Questionnaire, translated by Soygüt et al. (2009), was used to measure EMS. The YSQ is a 90-item questionnaire designed to assess 14 EMS which are contained in five schema domains. The YSQ is a 6-point Likert-type self-rating scale consisting of 90 items which are rated from 1 (completely untrue of me) to 6 (describes me perfectly). Cronbach's alpha coefficient of the YSQ varied between .63- .80 for schema domains, and .53- .81 for schema dimensions (Soygüt et al. 2009). Reliability analysis in this study produced a respectable alpha coefficient of .81. and the Cronbach alpha values for the Impaired Autonomy, Disconnection/Rejection, Other- Directedness, Impaired Limits and Over Vigilance subscales were .82, .86, .80, .72, and .80, respectively.

The Multidimensional Relationship Questionnaire, developed by Snell et al. (2002) and translated to Turkish by Büyükşahin (2005), was used to measure the tendencies in romantic relationships. The MRQ is a 5-point Likert-type self-rating scale consisting of 53 items which are rated from 1 (very untrue of me) to 5 (very true of me). Factor analysis revealed an eight-factor structure. Cronbach alpha coefficient of the MRQ was .81 (Büyükşahin, 2005). Reliability analysis in this study produced a respectable alpha coefficient of .83 and the Cronbach alpha values for the FORE, RS, FOR, RM, RE, ERC, RA and IRC subscales were .90, .88, .75, .85, .79, .78, .81, and .73, respectively.

The personal information form was used to measure the demographic data, faculty and department information, and specific student characteristics such as longest relationship duration and current relationship status.

Collection of Data

In the stage of collecting research data, first, faculty approval was obtained and then an application was made to Ege University Scientific Research and Publication Ethics Board to obtain permission for the application of the scales. After the approval of the ethics committee, the appropriate days, and hours for the scales to be applied were determined. Before the application, the researcher introduced herself to the students, made the necessary explanations about the purpose of the research, how to answer the data collection tools, and answered the students' questions about the application. In addition, students were asked to give sincere and correct answers, stating that their answers would be kept confidential and that they would only be used within the scope of this research.

Data Analysis

The data from questionnaires were entered into SPSS (version 23.0). Stepwise multiple linear regression analysis was used to investigate the role of EMS domains of university students in predicting their tendencies associated with romantic relationships. First, data was investigated for suitability for stepwise multiple regression. First, the normality assumption was checked. One of the criteria for normal distribution of data is that the values for skewness and kurtosis are in the range of +1.5 and -1.5 points (Tabachnick & Fidell, 2013). Skewness and kurtosis values of the data did not exceed +1.5 and -

1.5 and the normality assumption was assured. Before the regression analyses, the correlation between dependent and independent variables was examined to include only the sub-dimensions of YSQ-SF3 that showed a significant correlation with the MRQ dimensions. The correlations among variables varied from .007 and .678 (see Table 2). It was determined that the highest correlation between the variables was less than .7; therefore, multicollinearity did not exist.

Table 2*Correlation Coefficients for the Scores of the Independent and Dependent Variables*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
FORE	-												
RS	.017	-											
FOR	.135*	-.481**	-										
RM	.285**	-.117*	.381**	-									
RE	.377**	.414**	-.327**	-.067	-								
ERC	.122*	-.108*	.288**	.210**	.017	-							
IRC	.199**	.118*	.012	.129*	.309**	.098	-						
RA	.007	.341**	-.393**	-.209**	.426**	.018	.338**	-					
DRSD	.175**	-.418**	.419**	.209**	-.185**	.093	-.041	-.205**	-				
IASD	.189**	-.284**	.464**	.341**	-.266**	.164**	-.053	-.300**	.678**	-			
ILSD	.155**	-.105	.075	.019	.078	.073	.259**	.168**	.297**	.161**	-		
ODSD	.340**	-.222**	.302**	.385**	.076	.109*	.159**	-.126*	.492**	.466**	.363**	-	
OVSD	.156**	-.201**	.387**	.297**	-.103	.079	.081	-.129*	.666**	.566**	.352**	.596**	-

**P<0.01, *P<0.05

Findings

The result of the statistical analyses is presented in this section. In the first section, means and standard deviation scores of independent and dependent variables are presented, then the results of the eight stepwise multiple regression analyses applied separately to the subscale of the Multidimensional Relationship Questionnaire are reported. Table 3 presents the means and standard deviations for the scores of dependent and independent variables.

Table 3*Means and Standard Deviations for the Scores of Independent and Dependent variables*

Variables	N	X	SD
Dependent Variables			
FORE	334	35.47	8.89
RS	334	32.36	7.30
FOR	334	22.67	5.69
RM	334	10.98	4.11
RE	334	18.87	3.39
ERC	334	11.38	3.69
IRC	334	13.20	2.74
RA	333	15.54	3.12
Independent Variables			
DRSD	334	44.53	15.57
IASD	334	37.02	11.81
ILSD	334	26.03	6.53
ODSD	334	35.39	9.00
OVSD	334	52.75	13.56

Table 4*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Extreme Focus on Relationship Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	23.58	1.86		12.66	.000*
ODSD	.34	.05	.340	6.59	.000*

*p >.001

Stepwise multiple regression analysis to assess the predictors of tendencies associated with romantic relationships was conducted with the scores of five subscales of YSQ as the predictors. ODSD was a significant predictor for FORE and there was positive correlation between the variables. The regression model explained approximately 11% of the total variance [$R^2 = .11$, adjusted $R^2 = .11$, $F(332, 1) = 43.37$, $p >.001$]. Standardized beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 4.

Table 5*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Relational Satisfaction Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	23.58	1.86		12.66	.000**
DRSD	.336	.051	.340	6.59	.000**
(Constant)	39.07	1.46		26.75	.000*
DRSD	-.239	0.31	-.509	-7.66	.000**
OVSD	.074	.036	.138	2.07	.039*

**p >.001, *p <.05

DRSD and OVSD were significant predictors for RS, and the regression model explained approximately 18% of the total variance. It was found that DRSD, which had a negative correlation with the dependent variable, had the most significant predictive power and explained approximately 17% of the total variance [$R^2 = .17$, adjusted $R^2 = .17$, $F(332, 1) = 70.1$, $p >.001$]. OVSD was the second-most important variable, and it had positive correlation with the dependent variable [$R^2 = .18$, adjusted $R^2 = .18$, $F(332, 1) = 4.29$, $p >.05$]. Standardized beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 5.

Table 6*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Fear of Relationship Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	14.41	.909		15.85	.000**
IASD	.223	.023	.464	9.53	.000**
(Constant)	12.21	1.139		10.72	.000*
IASD	.173	.028	.360	6.19	.000**
OVSD	.077	.024	.183	3.14	.002*

** p >.001, * p >.01

IASD and OVSD were significant predictors for FOR, and the regression model explained 24% of the total variance. IASD, which had positive correlation with the dependent variable, had the most important predictive power and explained approximately 21% of the total variance [$R^2 = .21$, adjusted $R^2 = .21$, $F(332, 1) = 90.87$, $p >.001$]. OVSD was the second-most important variable and it had positive correlation with the dependent variable [$R^2 = .24$, adjusted $R^2 = .23$, $F(332, 1) = 9.84$, $p >.01$]. Standardized beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 6.

Table 7*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Relational Monitoring Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	4.75	.845		5.63	.000**
ODSD	.176	.023	.385	7.61	.000**
(Constant)	3.65	.882		4.14	.000**
ODSD	.132	.026	.289	5.15	.000**
IASD	.072	.020	.206	3.68	.000**
(Constant)	5.10	1.04		4.91	.000*
ODSD	.155	.027	.339	5.75	.000**
IASD	.071	.019	.205	3.68	.000**
ILSD	-.086	.033	-.137	-2.58	.010*

** p>.001, * p>.05

ODSD, IASD and ILSD were significant predictors of RM, and the regression model explained 20% of the total variance. The highest predictive power was for ODSD and it explained approximately 15% of the total variance [$R^2 = .15$, adjusted $R^2 = .15$, $F(332, 1) = 57.89$, $p > .001$]. There was positive correlation between the variables. IASD, which explained 3% of the total variance, had the second-highest predictive power and it was found to contribute positively to the model [$R^2 = .18$, adjusted $R^2 = .18$, $F(332, 1) = 13.5$, $p > .001$]. ILSD explained 2% of the total variance [$R^2 = .20$, adjusted $R^2 = .19$, $F(332, 1) = 6.67$, $p > .05$]. Standardized beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 7.

Table 8*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Relational Esteem Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	21.70	.591		36.75	.000*
IASD	-.077	.015	-.266	-5.03	.000*
(Constant)	19.56	.755		25.92	.000*
IASD	-.111	.017	-.385	-6.62	.000*
ODSD	.096	.022	.255	4.39	.000*

* p>.001

IASD and ODSD were significant predictors for RE and the regression model explained 12% of the total variance. IASD which had the most significant predictive power explained 7% of the total variance and there was a negative correlation between the variables [$R^2 = .7$, adjusted $R^2 = .7$, $F(332, 1) = 25.34$, $p > .001$]. ODSD, which explained 5% of the total variance, had the second most significant predictive power and it had positive correlation with the dependent variable [$R^2 = .12$, adjusted $R^2 = .12$, $F(332, 1) = 19.25$, $p > .001$]. Standardized Beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 8.

Table 9*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the External Relationship Control Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	9.48	.656		14.45	.000*
IASD	.051	.017	.164	3.03	.003*

* p>.05

IASD, which explained 3% of the total variance, was a significant predictor for ERC and had positive correlation with the dependent variable [$R^2 = .03$, adjusted $R^2 = .02$, $F(332, 1) = 9.2$, $p > .05$]. Standardized Beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 9.

Table 10*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Internal Relationship Control Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	10.37	.597		17.38	.000**
ILSD	.109	.022	.259	4.90	.000**
(Constant)	10.97	.644		17.02	.000*
ILSD	.125	.023	.298	5.40	.000**
DRSD	-.023	.010	-.130	-2.35	.019*
(Constant)	10.18	.707		14.40	.000**
ILSD	.109	.024	.259	4.58	.000*
DRSD	-.035	.011	-.198	-3.27	.001*
ODSD	.049	.019	.162	2.61	.010*

** p>.001, * p>.05

ILSD, DRSD and ODSD were significant predictors of IRC, and the regression analyses explained 10% of the total variance. ILSD, which had positive correlation with the dependent variable, had the most predictive power and explained 7% of the total variance [$R^2 = .07$, adjusted $R^2 = .06$, $F(332, 1) = 23.96$, $p > .001$]. DRSD had negative correlation with the dependent variable [$R^2 = .08$, adjusted $R^2 = .08$, $F(332, 1) = 5.54$, $p > .05$]. ODSD, which had positive correlation with the dependent variable, explained 2% of the total variance [$R^2 = .10$, adjusted $R^2 = .09$, $F(332, 1) = 6.8$, $p > .05$]. Standardized Beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 10.

Table 11*B, Beta Correlations and Significance Level Predicting the Relational Assertiveness Scores*

Variables	B	Std Error	Beta	t	p
(Constant)	18.47	.538		34.36	.000*
IASD	-.079	.014	-.300	-5.72	.000*
(Constant)	16.06	.769		20.89	.000*
IASD	-.089	.014	-.336	-6.48	.000*
ILSD	.106	.025	.222	4.29	.000*

* p>.001

IASD and ILSD were significant predictors of RA, and regression analyses explained 14% of the total variance. IASD, which explained 9% of the total variance, had the highest predictive power and a negative correlation with the dependent variable [$R^2 = .09$, adjusted $R^2 = .09$, $F(332, 1) = 32.75$, $p > .001$]. ILSD, which explained 5% of the total variance, had the second highest predictive power and positive correlation with the dependent variable [$R^2 = .14$, adjusted $R^2 = .13$, $F(332, 1) = 18.43$, $p > .001$]. Standardized Beta, t values and significance levels of the variables are presented in Table 11.

When the findings are examined, the impaired autonomy schema domain seemed to be the most predictive variable, and the disconnection and rejection schema domain seemed to be the least predictive variable.

Discussion & Conclusion

This study was conducted to determine the predictive power of EMS domains for the psychological tendencies associated with romantic relationships in university students. In the study, it was found that the tendency for FORE was positively associated with ODSD. Correspondingly with this finding, Raymond Knee et al. (2008) found that a high level of partner-oriented self-esteem leads to greater dependence on one's relationship and partner but reduces relationship satisfaction and intimacy. People with subjugation, approval-seeking, and self-sacrifice schemas in the domain of ODSD feel that they are loved due to the approval and appreciation of others and act in parallel with the requirements of others (Rafaeli et al., 2013; Sarı & Owen, 2015). In this regard, it can be considered that young people with

these schemas focus extremely on their partners, as expected and consistent with the literature. When this finding is evaluated within the framework of the developmental characteristics of young people, needing the approval of others can be an impact factor in the process of identity formation. The effect of ODS and the tendency of young people toward FOR is thought to be reinforced by cultural features. Turkey, where the young people who constitute the research sample live, is described as a collectivist culture (Salman-Engin et al., 2018). In collectivist cultures, there is a greater need to be connected and related to others (Hui & Villareal, 1989), and group approval (Hui & Triandis, 1986) and group cohesion (Nisbett, 2004) are important.

Another finding of the study is that RS was negatively associated with DRSD. In similar studies, DRSD reduced relationship satisfaction (Güngör, 2015; McDermott, 2008; Yiğit & Çelik, 2016), negatively predicted marriage satisfaction (Abbas, 2016), and was negatively related to the quality of attachment relationships (Roelofs et al., 2011). Similarly, Peterson et al. (2018) concluded that there was a negative relationship between emotional maltreatment in childhood and women's relational satisfaction. When it is considered that the schemas in the disconnection domain cause an exaggerated interpretation of signals indicating that the person will be abandoned (Stevens & Roediger, 2016), and the distrust towards the partner undermines a relationship (Dallos & Draper, 2012), this finding contributes to the relevant literature.

According to the research findings, OVSD positively predicted RS. In the studies conducted, extreme expectations about romantic relationships, which are in parallel with the unrelenting standards schema, increase relational satisfaction (Saraç et al., 2015), and the punitiveness schema increases relationship stability (Şahin, 2015). However, in research conducted by McDermott (2008), the emotional inhibition schema in OVSD negatively predicted relationship satisfaction. Similarly, Bell and Fincham (2017) indicated that forgiveness towards oneself and partner, which is the opposite of the punitiveness schema, has an intermediary role in predicting relationship satisfaction. In the present study, it is thought that analyzing the emotional inhibition schema together with the unrelenting standards, pessimism, and punitiveness schemas caused this difference. It seems significant that the emotion inhibition schema reduces relationship satisfaction, as it causes the person to believe that if they express their emotions, it will harm others or lead to embarrassment, decreasing self-esteem and abandonment (Bricker & Young, 2012). Perfectionism, which is a feature of OVSD, causes the person to seek excellence in communication, trust, and support in the relationship and believe that their relationship will go well until perfection deteriorates (Flett et al., 2001), explaining the positive relationship between this schema domain and relational satisfaction. For this reason, the individual is likely to report high satisfaction with the relationship until perfection in the relationship is damaged.

Another finding of the study is that FOR was positively associated with IASD. This finding of the study is parallel with the results of research that the impaired autonomy domain and the fearful attachment style positively predicted fear of relationships (Güngör, 2015). It complies with the view that the overprotective parenting style, which also plays an active role in the formation of schemas in impaired autonomy, is effective in the formation of fear of relationships (Lloyd, 2011). The fact that the schemas in IASD cause the person to feel inadequate and avoid close relationships (Snell et al., 1996) makes this finding meaningful.

In the study, OVSD positively predicted FOR. Consistent with this finding, Güngör (2015) concluded that the unrelenting standards schema in the over vigilance schema domain increases the fear of relationships. Vangelisti and Beck (2007) also stated that a person with this schema domain may have anxiety about managing the relationship as it should be and anxiety about maintaining a successful relationship may cause fear of romantic intimacy. A person with schemas in this domain may feel at risk of being betrayed at any time, even when they are in a good relationship, have a self-critical attitude due to the unrelenting standards they set for their relationships and thus feel anxiety about being involved in an intimate relationship (Stevens & Roediger, 2016). In this context, the finding that OVSD predicts FOR significantly is a consistent and important outcome.

According to the research findings, the tendency toward RM is positively associated with ODS. People with the approval-seeking schema within the other-directedness schema domain are uneasy about what others will say even at the end of their relationship (Karaosmanoğlu, 2016). In particular, the fact that the research was carried out in a collectivist culture suggests that family systems, mostly with collective structure, can also have a strong influence on the tendencies associated with romantic relationships and the development of EMS. Indeed, in research about marriage preferences in Turkey conducted by the Ministry of Family and Social Policy (2015), strong family ties and social values and norms in Turkey were emphasized to have a significant effect on marriage preferences and practice. In this sense, the finding that the other-directedness schema domain positively predicts the tendency toward relational monitoring is significantly in line with the literature information.

The tendency toward RM was found to be positively associated with IASD. Consistent with this research finding, Güngör (2015) found that the impaired autonomy schema domain positively predicted the tendency toward relational monitoring in her study. There is often conflict between the perception of people with schemas in IASD about their competence and the expectations of their environment from them (Rafaeli et al., 2013). People with schemas in this field can see themselves as unsuccessful in comparison with their peers, so they may exhibit a perfectionist attitude to compensate for this failure. This situation can also manifest itself in romantic relationships as the person experiencing anxiety about how successful and perfect their relationship and partner are (Karaosmanoğlu et al., 2016). Accordingly, the efforts of young people with schemas in the domain of impaired autonomy to create a positive impression of relationships seems meaningful.

According to the research findings, the tendency toward RM is negatively associated with ILSD. No other research was found with a similar result. However, considering that the impaired limits schema domain may cause a perception of superiority and privilege in a person (Behary, 2017; Snell et al., 1996), the finding that a young person with this schema will not feel impression anxiety about their relationship is considered to be significant.

In the study, it was concluded that IASD negatively predicted the tendency toward RE. A person who tends to be self-confident in romantic relationships is expected to positively evaluate their competence and capacity to meet expectations (Snell et al. 1996). Therefore, it is an expected finding in parallel with the literature that IASD, which causes an individual to feel inadequate toward their partner in relationships (Karaosmanoğlu et al., 2016), negatively predicted the tendency toward relational esteem.

In the study, ODS positively predicted the tendency toward RE. Considering that ODS reflects a submissive, self-sacrificing and approval seeking structure (Rafaeli et al., 2013), the fact that it positively predicted the relational esteem contradicts the literature. However, James and Jongeward (2017) stated that people who have committed themselves to help others, who assume self-sacrificing and savior roles, may care too much about their abilities, as they make the other person dependent on them. In this sense, the finding that other-directed people may tend to be self-confident in their relationships is consistent with similar research.

The tendency toward ERC was found to be positively associated with IASD. In parallel with this finding, Raymond Knee (1998) concluded that the fatalistic approach to romantic relationships, which is similar to external relationship control, is highly associated with the situation of avoiding responses to stress, which is also a feature of IASD. Similarly, Xia et al. (2018) concluded that individuals who were raised in a more positive family environment with competent parents used more effective problem-solving skills in their young adult romantic relationships. Considering that competent parents support the autonomy of the child and that effective problem-solving skills also correspond to internal control in the relationship, this finding is parallel to the current research results.

The tendency toward IRC was found to be positively associated with ILSD. The illusions that people with schemas in the impaired limits domain have about always being right may make them think that they control the relationship. For this reason, the finding that ILSD positively predicted the tendency toward IRC is supported by the literature. However, it is also known that narcissistic individuals, who

have many features of the impaired limits schema domain, also prefer to establish a relationship with individuals who are more devoted and submissive (Karaosmanoğlu et al., 2016).

The tendency toward IRC was positively associated with ODS. When ODS is examined, it exhibits the opposite structure compared with the tendency toward IRC. However, in collective cultures the inner motivation of individuals decreases when they have options, and their inner motivation increases when other people make choices for them similar to the other-directedness schema domain (Iyengar & Lepper, 1999). Therefore, this finding is in parallel with the cultural characteristics.

The tendency toward IRC was negatively associated with DRSD. Considering that people with schemas in DRSD need their partners to cope with their feelings such as fears of being abandoned and rejected, and beliefs such as being incomplete and imperfect (Rafaeli et al., 2013), their feelings, thoughts, and behaviors in the relationship are related to an external factor rather than internal control. In this sense, the findings are consistent with the literature.

RA was found to be negatively associated with IASD. Since the schemas in IASD constitute a negative perception of self-efficacy, the person with these schemas may be shy about romantic relationships as well (Simeone-DiFrancesco et al., 2015). Thus, low self-esteem, which is also a consequence of IASD, can cause people to be overly sensitive to criticism and disapproval, to be too aware of themselves, and even to avoid intimacy and contact (Fennel, 2015).

RA was found to be positively associated with ILSD. People with schemas in the ILSD cannot postpone their short-term pleasures for their long-term goals (Rafaeli et al., 2013) and they may enter a relationship without reason - but they may terminate their relationship at the same pace (Stevens & Roediger, 2016). In a study about romantic relationships and narcissism, Campbell and Foster (2002) found that people with narcissistic characteristics start romantic relationships too fast by idealizing their partners and terminate their relationships rapidly. This outcome seems to support the finding that ILSD positively predicted RA.

The predictive power of DRSD and OVSD for tendencies associated with romantic relationships were low. These variables seem to be highly correlated with romantic relationships in the literature. There are characteristics in DRSD that may directly affect close relationships. Examples of these are questioning the existence of love, fear of abandonment, and rejection. Coping styles in schemas could be the reason why these schema domains have less predictive power. For example, someone with a defectiveness schema in a surrender style may experience intense fear of rejection, while a person who uses the overcompensation style may suppress their feeling of inadequacy by exhibiting a perfectionist attitude. In this case, due to the difference in coping styles, there is a possibility people will not have the same romantic relationship tendency, even if they have the same schema. In addition, for example, the defectiveness schema in DRSD can make the person feel incomplete and flawed without a relationship, while the self-sacrifice schema in ODS can only emerge because of the excessive sacrifices exhibited in relationships with another person. When the dependence/incompetence schema in IASD is examined, there is the belief that one cannot continue their life without someone else; however, the unrelenting standards schema in OVSD can cause the person to set very high standards in non-relationship areas as well. Therefore, the fact that DRSD and OVSD domains are not always displayed in relational processes could be another reason they have less predictive power.

When the findings of the research are evaluated in general, it is concluded that romantic relationship tendencies are predominantly associated with IASD and ODS. The common feature of impaired autonomy and other-directedness schema domains, such as not having enough confidence in decision-making mechanisms and feeling dependent on the intimate environment, seems to be parallel with the effect of the traditional family structure on young adult individuals (Ministry of Family and Social Policy, 2015). Although each romantic relationship tendency was predicted by at least one independent variable, the rate of explanation of the total variance by the findings was found to be at most 24%. The total variance was not higher due to not including some variables that may affect romantic relationship tendencies such as temperament, attachment styles, and irrational beliefs in the analysis, and the

possibility of developing a particular romantic relationship tendency through repetitive positive or negative experiences in relationships.

In the research, only five schema domains were considered as independent variables. It is thought that the evaluation of 14 EMS covered by each schema domain separately will help to develop a more detailed understanding of the effect of early maladaptive schemas on romantic relationships. Another limitation is that the quantitative research method was used in the study. Considering that romantic relationships are subjective, collecting qualitative data by conducting one-on-one interviews with people included in the sample will be useful in terms of identifying different variables that may affect romantic relationships. Although the partner effect is thought to be decisive in romantic relationship tendencies, it was not possible to control this effect in this research. Therefore, including the couples together in the sample will help to obtain more meaningful results. Lastly, in this study, participants consisted of university students studying at a state university in the western part of Turkey, which might be a limitation in terms of the generalizability of the findings.

In future research, coping behaviors of young people can be examined along with their EMS. The results of this research contribute to understanding the relationship between EMS and romantic relationships. In this context, further studies are needed. The research findings also contribute to evaluating the effect of schemas within different cultural structures.

Counselors working with couples or individuals with romantic relationship problems can develop psychoeducational programs for romantic relationship problems and create schema-focused psychotherapy groups by using the research findings. Focusing on the impaired autonomy schema domain when working with clients who have self-confidence problems in their romantic relationships and focusing on the other-directed schema domain when working with clients who are interested in their romantic relationships at a level that interferes with their daily lives will contribute positively to the counseling process. Schemas in the over-vigilance domain may lead to some positive results such as success, self-confidence, and relationship satisfaction; thus, it may be beneficial for practitioners to manage sessions with a view to the fact that the clients may still have unmet needs, in terms of preventing problems that may arise later in the relationship. It may contribute positively to the counseling process if practitioners are sensitive to the coping styles in schemas and consider the possibility that clients with attachment needs may display an independent appearance and that other-oriented clients may appear as if they have internal control in their relationships.

During this research process, all the rules in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed, and no activity that may cause violations of ethical rules was carried out.

Türkçe Sürümü

Giriş

Sosyal bir varlık olarak birey, hayatta kalabilmek için diğer insanlara ihtiyaç duymaktadır. İnsana özgü bu ilişki ihtiyacı birçok kuramcının da ana konusu olmuş ve ilişkilerin insan yaşamındaki önemi pek çok kuramda vurgulanmıştır (Erikson, 1968; Klein, 2014; Kohut & Wolf, 1978; Sullivan, 1968;). İnsanın çevresiyle sürekli etkileşim halinde olduğu ve tüm fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını bu etkileşimler aracılığıyla karşıladığı düşünüldüğünde, insanın ne tamamen bağımsız ne de birbirine bağımlı olduğu söylenebilmektedir. Açıklık, dürüstlük, kendini açma ve güven ile karakterize edilen yakın ilişkiler ergenlik dönemiyle ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle de ergenlik ve ergenlik sonrası dönemde bireyin sosyal dünyasındaki değişimler oldukça önemli hale gelmektedir (Steinberg, 2007). Erikson (1968), kimlik, bireyselleşme ve benlik kavramının diğer bileşenlerinin ergenlik döneminde bireyin hayatındaki odak noktasını oluşturduğunu ve bu bileşenlerin oluşumunda yakın ilişkilerin çok önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir. Ergenlik döneminde flört ilişkilerinin önemi artmakta ve üniversite döneminde birey en önemli bireyler listesinde tipik olarak ilk sırayı romantik partnerine vermektedir (Steinberg, 2007). Beliren yetişkinlik, bireylerin yakın ilişki ihtiyacını daha önce hiç hissetmedikleri bir şekilde deneyimlemeye başladıkları ve kendilerini sahip oldukları ilişkinin niteliğiyle algıladıkları bir dönemdir. Beliren yetişkinlikte yakın ilişki ihtiyacının karşılanması samimi bir arkadaşlık ilişkisi ile de olabilmekte, ancak çoğu zaman evlilik veya duygusal bağlılıkla sonuçlanmaktadır (Burger, 2006). Beliren yetişkinler, duygusal bağlarının da dahil olduğu ilişkilerinde stres yaratan sorunlarla sürekli olarak karşı karşıya kalabilmekte ve yoğun bir romantik aşk yaşayabilmektedirler (Geldard & Geldard, 2013). Bu nedenle romantik ilişkilerinde yaşadıkları bir sorun, kendilerini ilişkiler yoluyla tanımaya çalışan genç bireyler için olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Erikson (1968), genç yetişkinlik döneminin benlikle uyum içinde tamamlanabilmesi için, bu dönemin yakınlığı, arkadaşlığı, tutarlı aşkı ve cinselliği barındıran uzun vadeli bir ilişkiyi içermesi gerektiğini öne sürmüştür. Bu da gençlerin yaşayabileceği romantik ilişki sorunlarının ele alınması gerekli kılmaktadır. Nitekim yapılan bir araştırmada üniversite öğrencilerinin en çok duygusal, akademik, ekonomik ve romantik ilişki sorunları yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Erkan vd., 2012). Beliren yetişkinlikte ilişkiler daha bireysel ve uzun süreli olmakta, duygusal ve cinsel olarak daha yakın bir hal almakta, önemsiz veya geçici olmaktan ziyade bireyin sosyal yapısının ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir (Meier & Allen, 2009).

Beliren yetişkinliğin romantik ilişkiler için bu kadar önemli olmasının bir diğer nedeni de ergenlikten yetişkinliğe geçiş sürecinin geçmişe göre daha uzun sürmesidir. Önceki neslin gelişimsel sırası, günümüzün beliren yetişkinleri için artık geçerli görünmemektedir. Gençler evliliği ertelemektedir ve bu nedenle günümüzde ilk evlenme yaşı kadınlar için 25 ve erkekler için 27'dir (Amerika Birleşik Devletleri Nüfus Sayım Bürosu, 2001). Ayrıca ergenlerin yarısı 15 yaşında romantik ilişkilere dahil olduklarını belirtmektedir (Carver vd., 2003). Bu, evlilik öncesi 10-20 yaşları arasında romantik deneyimin kazanıldığı ve bu ilişkilerin genç yetişkinlerin hayatında önemli bir rol oynadığı anlamına gelmektedir (Meier & Allen, 2009).

Romantik ilişki araştırmaları, bireylerin erken çocukluk döneminde ihtiyaçlarının karşılama derecelerine göre şemalar geliştirdiklerini ve bu şemaları yakın ilişkilerine taşıdıklarını göstermektedir (Bartholomew & Shaver, 1998; Hazan & Shaver, 1994; Rafaeli vd., 2013). Erken dönem uyum bozucu şemalar (EMS), çocukluk ve ergenlik döneminde genetik yatkınlık, mizaç, travmatik deneyimler, temel ihtiyaçların yeterince karşılanmaması, yineleyici olumsuz ilişki deneyimleri gibi faktörlerden kaynaklanan ve yaşam boyu süren uyumsuz temalar olarak tanımlanmaktadır (Young vd., 2003). Birey, yaşamının her alanına yayılan bu yapıları değiştiremeyeceği parçaları olarak kabul etmektedir. (Bricker & Young, 2012; Young vd., 2013). Bebeklikten itibaren kurulan ilişkiler aracılığıyla bilinçdışı süreçte geliştirilen gelişen şemalar, yetişkinlik döneminde bireyin ilişkilerini algılama biçimini etkilemektedir (Roediger, 2015). Dolayısıyla erken dönem uyum bozucu 18 şemanın çoğunlukla ilişki ihtiyaçlarına bağlı

olarak geliştiği ve sıkıntılı ilişkisel süreçlerde ortaya çıktıkları görülmektedir (Rafaeli vd., 2013). Bu çalışmada, bu 18 şemayı kapsayan zedelenmiş özerklik, zedelenmiş sınırlar, diğer yönelimlilik, aşırı tetikte olma ve ayrılma ve reddedilme olmak üzere beş şema alanı incelenmiştir. Ayrılma ve reddedilme alanındaki şemalar genellikle erken dönemde soğuk ve reddedici, şiddetli, hiddetli, öngörülemez ve istismarcı aile ortamda yaşayan bireylerde ortaya çıkmaktadır. Zedelenmiş özerklik alanındaki şemalar, bireyin bağımsız olarak işlev görme ve başarılı bir şekilde kendini ortaya koyma yeteneğinin kendisi ve çevresiyle ilgili beklentileriyle uyuşmaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Zedelenmiş sınırlar alanındaki şemalar, sıklıkla erken dönemde yüksek derecede özgürlük ve tolerans, yetersiz yönlendirme veya üstünlük duygusu ile karakterize aile ortamının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer yönelimlilik alanındaki şemalar, genellikle bireyin koşullu saygı veya koşullu kabul atmosferinde yetiştirilmesinin sonucunda; aşırı tetikte olma alanındaki şemalar ise, acımasız, talepkar ve cezalandırıcı bir aile ortamında ortaya çıkmaktadır (Rafaeli vd., 2013).

Bireylerarası ilişkilerde erken dönem uyum bozucu şemalar tetiklendiğinde, acı veren duyguları yönetmek için uyumsuz stratejiler kullanılabilen ve bunun sonucunda bireylerarası sorunlar ortaya çıkabilmektedir, bu nedenle şemalar erken olumsuz etkileşim yapılarını yansıtmakta ve yaşamda bireylerarası zorluklara yol açmaktadır (Thimm, 2013). Bu olumsuz etkileşim yapılarının akran ilişkileri ve sosyal ilişkiler üzerinde olumsuz etkisi olurken, eş seçimi, duygusal ihtiyaçlar, algılanan çekim ve duyguların yoğunluğu gibi faktörler romantik ilişkileri erken dönem uyum bozucu şemaların öncelikli konusu haline getirmektedir.

Erken dönem uyum bozucu şemalar, evlilik doyumu (Abbas, 2016; Khatamsaz vd., 2017), ebeveyn ve partnerin kabulü (Babuşcu, 2014), partnere yönelik değerlendirmeler (Caner, 2009) evlilikte yaşanan sorunlar (Hatamii & Fadayi, 2015; Yousefi vd., 2010) ve romantik kıskançlık ve aldatma (Tortamış, 2014) kapsamında daha çok evli bireylerle araştırılmıştır. Beliren yetişkinlik denildiğinde ise erken dönem uyum bozucu şemalar daha çok çocukluk çağı travmaları (Gaffey, 2009; Messman Moore & Coates, 2007; Wright vd., 2009), yeme sorunları, duygu düzenleme (Yurtsever ve Sütçü, 2017), depresif belirtiler (Eberhart vd., 2011; Balsamo vd., 2015), algılanan ebeveynlik (Harris ve Curtin, 2002) ve mükemmeliyetçilik (Jahromi vd., 2012; Lee, 2007) kapsamında çalışılmıştır ve romantik ilişkilere dayalı sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Simard, Moss ve Pascuzzo (2011), yetişkin ve çocuk bağlanma stilleri ile erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma 15 yıllık boylamsal bir çalışma olarak tasarlanmıştır, 60 katılımcı ilk olarak altı yaşlarında, ikinci olarak ise 21 yaşlarında olmak üzere iki defa gözlenmiştir. Araştırma sonuçları, güvenli bağlanan akranlarına kıyasla güvensiz-kaygılı yetişkin bağlanma stili veya güvensiz-kaygılı çocuk bağlanma stiline sahip genç yetişkinlerde erken dönem uyum bozucu şemaların oranının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Clifton (1995), algılanan ebeveynlik stilleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkide erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolü olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla bağlanma stilleri ve algılanan ebeveynlik stillerinin, belirli şemalar üzerindeki etkileri aracılığıyla romantik ilişkileri önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Borges ve Dell’Aglia (2020), 14-19 yaş arası katılımcılarla yaptıkları çalışmada, ayrılma ve reddedilme alanındaki şemaların, çocukluk çağı kötüye kullanımı ile flörtte fiziksel şiddet arasında aracı rolü olduğunu bulmuşlardır.

Erken dönem uyum bozucu şemalar, özellikle beliren yetişkinlikte romantik ilişkiler üzerinde kaçınılmaz olarak büyük bir etkiye sahiptir. Ancak, erken dönem uyum bozucu şemalar ve romantik ilişkiler hem Türkiye’de hem de uluslararası literatürde üzerinde durulan bir konu olmasına rağmen, romantik eğilim gibi daha kapsayıcı bir konunun çok az çalışıldığı ve erken dönem uyum bozucu şemaların romantik ilişki eğilimleri üzerindeki etkisine ilişkin araştırmalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilmektedir. Bu noktada erken dönem uyum bozucu şemaların, romantik ilişkilerde sıklıkla gözlenen eğilimleri açıklayabildiği söylenebilmektedir. Bu çalışmada Snell ve diğ.(2002) tarafından belirlenen ilişkide kendine güven, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, içsel ilişki kontrolü, ilişki girişkenliği, dışsal ilişki kontrolü, ilişki izlenimi ayarlama, ilişki korkusu/kaygısı ve ilişki doyumu olmak üzere sekiz farklı romantik ilişki eğilimi erken dönem uyum bozucu şemalar ile korelasyonları açısından tartışılmıştır. İlişkide kendine güven, bireyin yakın ilişkilerde kendi becerilerini olumlu değerlendirme eğilimini; ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, bireyin sürekli olarak yakın ilişkilerle meşgul olmasını; içsel

ilişki kontrolü, bireyin yakın ilişkilerinin kendi kontrolünde olduğuna inanmasını; ilişki girişkenliği, bireyin yakın ilişkilere yönelik girişken davranışlar sergilemesini; dışsal ilişki kontrolü, bireyin yakın ilişkilerin şans veya kader tarafından belirlendiğine inanmasını; ilişki izlenimi ayarlama, bireyin ilişkisine yönelik dışsal değerlendirmelere çok fazla odaklanmasını; ilişki korkusu, yakın bir ilişki geliştirme korkusuna; ilişki doyumu ise yakın ilişkiden mutlu ve doyumlu olmayı ifade etmektedir (Snell vd., 2002). Bu anlamda romantik ilişkiye ilişkin psikolojik eğilimlerde erken yaşam deneyimlerinden kaynaklanan şemaların önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, erken dönem uyum bozucu şemalar ile romantik ilişki eğilimleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaçla, bu çalışmada “Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki eğilimleri ile erken dönem uyum bozucu şemalar arasında ne düzeyde bir ilişki bulunmaktadır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırma bulguları, olası romantik ilişki sorunlarına yönelik erken yaşam deneyimlerine dayalı önleyici müdahale programlarına bir yapı oluşturabileceği gibi, araştırma sonuçlarının çift ve evlilik danışmanlığı uygulamalarına ve bu alanda gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik eğilimlerini yordamada erken dönem uyum bozucu şema alanlarının rolünü ortaya koymayı amaçlayan betimsel ilişki bir çalışmadır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri diğeri yönelimlilik (DYŞA), ayrılma ve reddedilme (AYŞA), aşırı tetikte olma ve bastırılmışlık (ATŞA), zedelenmiş özerklik (ZÖŞA) ve zedelenmiş sınırlar (ZŞŞA) şema alanları iken, bağımlı değişkenler ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma (İYDO), ilişki doyumu (İD), ilişki korkusu (İK), ilişki izlenimi ayarlama (İİA), ilişkide kendine güven (İKG), dışsal ilişki kontrolü (DİK), içsel ilişki kontrolü (İİK) ve ilişki girişkenliğidir (İG).

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 öğretim yılı güz yarıyılında Ege Üniversitesi'nin farklı lisans programlarına devam eden ve en az altı aylık romantik ilişki geçmişi olan 334 öğrenci oluşturmaktadır. İlişkilerin gelişim süreci üzerine yapılan araştırmalar, romantik bir ilişkinin ilk aşamalarında karşılıklı çekim ve cinsel tutkunun en önemli faktörler olduğunu bununla birlikte, partnerlerin hissettiği huzur, rahatlık ve duygusal desteğin, ilişki boyunca giderek daha önemli hale geldiğini göstermektedir. Kerckhoff ve Davis (1962), romantik ilişkilerin ilk altı ayında eşlerin çıkar ve değer uyumunun ön planda olduğunu, ancak ilişki geliştikçe birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılayabilme derecelerinin daha önemli hale geldiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle en az altı aydır romantik bir ilişki içinde olan katılımcılar örnekleme dahil edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 22.63 olup, %68'i kadın, %30,8'i erkektir. Dört katılımcının cinsiyet bilgilerine ulaşılamamıştır.

Bu çalışmada etik kurul onayı 23 Aralık 2016 tarihinde E.262409 sayısı ile Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınmıştır.

Tablo 1.
Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Sıklık ve Yüzdeler

Değişken	Sıklık (f)	Yüzde(%)
Cinsiyet		
Kadın	227	68
Erkek	103	30.8
Fakülte		
Dış Hekimliği	52	15.6
Eczacılık	24	7.2
İletişim	81	24.3
Fen	108	32.3
Eğitim	69	20.7

Devam Eden İlişki

	Var	196	58.7
	Yok	138	41.3
En Uzun İlişki Süresi			
	6-12 ay	113	33.8
	1-2 yıl	91	27.2
	2-4 yıl	96	28.7
	4 yıldan fazla	34	10.2

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veriler sınıf ortamında Kişisel Bilgi Formu, Young Şema Ölçeği-KF3 (YŞÖ-KF3) ve Çok Boyutlu İlişki Ölçeği (ÇBİÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Erken dönem uyum bozucu şemaları ölçmek üzere Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) tarafından uyarlanan Young Şema Ölçeği kullanılmıştır. YŞÖ, beş şema alanında yer alan 14 şemayı değerlendirmek için tasarlanmış 90 maddelik, 1'den (benim için tamamen yanlış) 6'ya (beni mükemmel şekilde tanımlıyor) kadar derecelendirilen 90 maddeden oluşan, 6'lı Likert tipi bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı şema alanları için .63- .80, şema boyutları için .53- .81 arasında değişmektedir (Soygüt vd., 2009). Mevcut araştırma içerisinde toplanan veriler üzerinden yapılan analiz sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, şema alanları için $\alpha = .81$ olarak belirlenmiştir ve Zedelenmiş Özerklik, Ayrılma ve Reddedilme, Diğeri Yönelimlilik, Zedelenmiş Sınırlar ve Aşırı Tetikte Olma alt ölçeklerinin Cronbach alfa değerleri sırasıyla .82, .86, .80, .72 ve .80'dir.

Romantik ilişki eğilimlerini ölçmek için Snell, Schike ve Arbeiter (2002) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye Büyüksahin (2005) tarafından uyarlanan Çok Boyutlu İlişki Ölçeği kullanılmıştır. ÇBİÖ, 1 (benim için çok yanlış) ile 5 (benim için çok doğru) arasında derecelendirilen 53 maddeden oluşan, 5'li Likert tipi bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Faktör analizi sekiz faktörlü bir yapı olduğunu ortaya koymuştur. ÇBİÖ'nin Cronbach alfa katsayısı .81'dir (Büyüksahin, 2005). Bu çalışmadaki güvenilirlik analizi sonucunda iç tutarlılık katsayısı .83 olarak belirlenmiştir ve İYDO, İD, İK, İİA, İKG, DİK, İG ve İİK alt ölçeklerinin Cronbach alfa katsayıları ise sırasıyla .90, .88, .75, .85, .79, .78, .81 ve .73 şeklindedir.

Kişisel Bilgi Formu, demografik verileri, fakülte ve bölüm bilgilerini ve öğrencilerin en uzun ilişki süresi, mevcut ilişki durumları gibi belirli özelliklerini ölçmek amacıyla kullanılmıştır.

Veri Toplama

Araştırma verilerinin toplanması aşamasında öncelikle fakülte onayı alınmış, ardından ölçeklerin uygulanması için Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'na başvuru yapılmıştır. Etik kurul onayı alındıktan sonra uygulamanın yapılacağı gün ve saatler belirlenmiştir. Uygulama öncesinde araştırmacı öğrencilere kendini tanıtmış, araştırmanın amacı, veri toplama araçlarının nasıl yanıtlanacağı konusunda gerekli açıklamalarda bulunmuş ve öğrencilerin uygulama ile ilgili sorularını yanıtlamıştır. Ayrıca öğrencilerden yanıtlarının gizli tutulacağı ve yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacağı belirtilerek samimi ve doğru yanıtlar vermeleri istenmiştir.

Veri Analizi

Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS'e (versiyon 23.0) girilmiştir. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki eğilimlerini yordamada şema alanlarının rolünü araştırmak için aşamalı çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. İlk olarak, verilerin aşamalı çoklu regresyona uygun olup olmadığını değerlendirmek üzere normallik varsayımı kontrol edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiğinin ölçütlerinden birisi Skewness ve Kurtosis değerlerinin +1.5 ve -1,5 puan aralığında yer almasıdır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Skewness ve Kurtosis değerlerinin her bir alt boyutun +1.5 ve -1.5 aralığında yer aldığı, dolayısıyla verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. YŞÖ-KF3'ün ÇBİÖ boyutları ile anlamlı korelasyon gösteren alt alanlarının dâhil edilmesi amacıyla, her bir ÇBİÖ alt boyutunun şema alanları ile olan korelasyonuna bakılmıştır. Değişkenler arasındaki korelasyonların .007 ile .678 arasında değiştiği (bkz.

Tablo 2), değişkenler arasındaki en yüksek korelasyonun .7'den küçük olduğu, dolayısıyla çoklu bağlantısının olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 2.*Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
İYDO	-												
İD	.017	-											
İK	.135*	-.481**	-										
İİA	.285**	-.117*	.381**	-									
İKG	.377**	.414**	-.327**	-.067	-								
DİK	.122*	-.108*	.288**	.210**	.017	-							
İİK	.199**	.118*	.012	.129*	.309**	.098	-						
İG	.007	.341**	-.393**	-.209**	.426**	.018	.338**	-					
ARŞA	.175**	-.418**	.419**	.209**	-.185**	.093	-.041	-.205**	-				
ZÖŞA	.189**	-.284**	.464**	.341**	-.266**	.164**	-.053	-.300**	.678**	-			
ZSŞA	.155**	-.105	.075	.019	.078	.073	.259**	.168**	.297**	.161**	-		
DYŞA	.340**	-.222**	.302**	.385**	.076	.109*	.159**	-.126*	.492**	.466**	.363**	-	
ATŞA	.156**	-.201**	.387**	.297**	-.103	.079	.081	-.129*	.666**	.566**	.352**	.596**	-

**P<0,01, *P<0,05

Bulgular

Bu bölümde araştırma problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular sunulmaktadır. Birinci bölümde, bağımsız ve bağımlı değişkenlerin ortalama ve standart sapma puanları sunulmuş, ardından Çok Boyutlu İlişki Ölçeği'nin her bir alt ölçeği için ayrı ayrı uygulanan sekiz aşamalı çoklu regresyon analizinin sonuçları rapor edilmiştir. Tablo 3, bağımlı ve bağımsız değişkenlerin puanlarının ortalamalarını ve standart sapmalarını göstermektedir.

Tablo 3.*Bağımsız ve Bağımlıların Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Değişken	N	X	Ss
Bağımlı Değişkenler			
İYDO	334	35.47	8.89
İD	334	32.36	7.30
İK	334	22.67	5.69
İİA	334	10.98	4.11
İKG	334	18.87	3.39
DİK	334	11.38	3.69
İİK	334	13.20	2.74
İG	333	15.54	3.12
Bağımsız Değişkenler			
ARŞA	334	44.53	15.57
ZÖŞA	334	37.02	11.81
ZSŞA	334	26.03	6.53
DYŞA	334	35.39	9.00
ATŞA	334	52.75	13.56

Tablo 4.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma Eğilimini Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	23.58	1.86		12.66	.000*
DYŞA	.34	.05	.340	6.59	.000*

*p >.001

ÇBİÖ'nün her bir alt boyutundan alınan puanların, YŞÖ'nün alt boyutları tarafından yordama derecesini belirlemek amacıyla sekiz farklı aşamalı çoklu regresyon analizi yürütülmüştür. DYŞA araştırmancının bağımlı değişkeni olan ilişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma Eğilimini anlamlı düzeyde ve pozitif yönde yordamaktadır ve regresyon modeli toplam varyansın yaklaşık %11'ini açıklamaktadır [R²= .11, düzeltilmiş R²= .11, F(332, 1) = 43.37, p >.001]. Değişkenlerin standardize edilmiş Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların İlişki Doyumunu Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	23.58	1.86		12.66	.000**
ARŞA	.336	.051	.340	6.59	.000**
(Sabit)	39.07	1.46		26.75	.000*
ARŞA	-.239	0.31	-.509	-7.66	.000**
ATŞA	.074	.036	.138	2.07	.039*

**p >.001, *p <.05

ARŞA ve ATŞA'nın ilişki Doyumunu anlamlı düzeyde yordadığı ve regresyon modelinin toplam varyansın yaklaşık %18'ini açıkladığı görülmüştür. Bağımlı değişken ile negatif korelasyon gösteren ARŞA'nın en anlamlı yordayıcı güce sahip olduğu ve toplam varyansın yaklaşık %17'sini açıkladığı saptanmıştır [R²= .17, düzeltilmiş R²= .17, F(332, 1) = 70.1, p >.001]. Eşitliğe ikinci giren değişken olan ATŞA ile bağımlı değişken arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır [R²= .18, düzeltilmiş R²= .18, F(332, 1) = 4.29, p >.05]. Değişkenlerin standardize edilmiş Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 6.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların İlişki Korkusunu Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	14.41	.909		15.85	.000**
ZÖŞA	.223	.023	.464	9.53	.000**
(Sabit)	12.21	1.139		10.72	.000*
ZÖŞA	.173	.028	.360	6.19	.000**
ATŞA	.077	.024	.183	3.14	.002*

** p >.001, * p >.01

ZÖŞA ve ATŞA'nın ilişki Korkusunu anlamlı düzeyde yordadığı ve regresyon modelinin toplam varyansın %24'ünü açıkladığı görülmüştür. Bağımlı değişkenle arasında pozitif korelasyon bulunan ZÖŞA'nın en önemli yordayıcı güce sahip olduğu ve toplam varyansın yaklaşık %21'ini açıkladığı görülmüştür [R²= .21, düzeltilmiş R²= .21, F(332, 1) = 90.87, p >.001]. Eşitliğe ikinci giren ATŞA ile bağımlı değişken arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır [R²= .24, düzeltilmiş R²= .23, F(332, 1) = 9.84, p >.01]. Değişkenlerin Standardize Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 7.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların İlişki İzlenimi Ayarlama Eğilimini Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	4.75	.845		5.63	.000**
DYŞA	.176	.023	.385	7.61	.000**
(Sabit)	3.65	.882		4.14	.000**
DYŞA	.132	.026	.289	5.15	.000**
ZÖŞA	.072	.020	.206	3.68	.000**
(Sabit)	5.10	1.04		4.91	.000*
DYŞA	.155	.027	.339	5.75	.000**
ZÖŞA	.071	.019	.205	3.68	.000**
ZŞŞA	-.086	.033	-.137	-2.58	.010*

** p>.001, * p>.05

DYŞA, ZÖŞA ve ZŞŞA, ilişki izlenimi Ayarlama Eğilimini anlamlı düzeyde yordamaktadır ve regresyon modeli toplam varyansın %20'sini açıklamaktadır. En güçlü yordayıcı değişken olan DYŞA toplam varyansın yaklaşık %15'ini açıklamaktadır [R²= .15, düzeltilmiş R²= .15, F(332, 1) =57.89, p>.001]. Değişkenler arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır. Eşitliğe ikinci giren değişken ZÖŞA, toplam varyansın %3'ünü, [R²= .18, düzeltilmiş R²= .18, F(332, 1) = 13.5, p>. 001]. ZŞŞA ise toplam varyansın %2'sini açıklamaktadır [R²= .20, düzeltilmiş R²= .19, F(332, 1) = 6.67, p>.05]. Değişkenlerin standardize edilmiş Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 8.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalarının İlişkide Kendine Güven Eğilimini Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	21.70	.591		36.75	.000*
ZÖŞA	-.077	.015	-.266	-5.03	.000*
(Sabit)	19.56	.755		25.92	.000*
ZÖŞA	-.111	.017	-.385	-6.62	.000*
DYŞA	.096	.022	.255	4.39	.000*

* p>.001

ZÖŞA ve DYŞA, ilişki Kendine Güven Eğilimini anlamlı düzeyde yordamaktadır ve regresyon modeli toplam varyansın %12'sini açıklamaktadır. En önemli yordayıcı güce sahip olan ZÖŞA toplam varyansın %7'sini açıklamaktadır ve değişkenler arasında negatif korelasyon vardır [R²= .7, düzeltilmiş R²= .7, F(332, 1) =25.34, p>.001] . Eşitliğe ikinci giren değişken DYŞA, toplam varyansın %5'ini açıklamaktadır [R²= .12, düzeltilmiş R²= .12, F(332, 1) = 19.25, p>.001] ve bağımlı değişken ile arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır. Değişkenlerin standardize edilmiş Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 9.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Dışsal İlişki Kontrolü Eğilimini Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	9.48	.656		14.45	.000*
ZÖŞA	.051	.017	.164	3.03	.003*

* p>.05

Toplam varyansın %3'ünü açıklayan ZÖŞA, Dışsal İlişki Kontrolünü anlamlı düzeyde yordamaktadır ve bağımlı değişkenle arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır [$R^2 = .03$, düzeltilmiş $R^2 = .02$, $F(332, 1) = 9.2$, $p > .05$]. Değişkenlerin standardize edilmiş Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 9'da sunulmuştur.

Table 10.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların İçsel İlişki Kontrolü Eğilimini Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	10.37	.597		17.38	.000**
ZŞŞA	.109	.022	.259	4.90	.000**
(Sabit)	10.97	.644		17.02	.000*
ZŞŞA	.125	.023	.298	5.40	.000**
ARŞA	-.023	.010	-.130	-2.35	.019*
(Sabit)	10.18	.707		14.40	.000**
ZŞŞA	.109	.024	.259	4.58	.000*
ARŞA	-.035	.011	-.198	-3.27	.001*
DYŞA	.049	.019	.162	2.61	.010*

** $p > .001$, * $p > .05$

ZŞŞA, ARŞA ve DYŞA, İçsel İlişki Kontrolünü anlamlı düzeyde yordamaktadır ve regresyon modeli toplam varyansın %10'unu açıklamaktadır. Bağımlı değişkenle pozitif korelasyona sahip olan ZŞŞA en fazla yordayıcı güce sahip değişkendir ve toplam varyansın %7'sini açıklamaktadır [$R^2 = .07$, düzeltilmiş $R^2 = .06$, $F(332, 1) = 23.96$, $p > .001$]. ARŞA ile bağımlı değişken arasında negatif korelasyon bulunmaktadır [$R^2 = .08$, düzeltilmiş $R^2 = .08$, $F(332, 1) = 5.54$, $p > .05$]. Bağımlı değişken ile pozitif korelasyona sahip olan DYŞA, toplam varyansın %2'sini açıklamaktadır [$R^2 = .10$, düzeltilmiş $R^2 = .09$, $F(332, 1) = 6.8$, $p > .05$]. Değişkenlerin standardize edilmiş Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 11.

Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalarının İlişki Girişkenliğini Yordama Derecesine İlişki B, Beta Değerleri ve Anlamlılık Düzeyi

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	p
(Sabit)	18.47	.538		34.36	.000*
ZÖŞA	-.079	.014	-.300	-5.72	.000*
(Sabit)	16.06	.769		20.89	.000*
ZÖŞA	-.089	.014	-.336	-6.48	.000*
ZŞŞA	.106	.025	.222	4.29	.000*

* $p > .001$

ZÖŞA ve ZŞŞA İlişki Girişkenliğini anlamlı düzeyde yordamaktadır ve regresyon modeli toplam varyansın %14'ünü açıklamaktadır. En fazla yordayıcı güce sahip değişken ZÖŞA, toplam varyansın %9'unu açıklamaktadır ve bağımlı değişkenle arasında negatif korelasyon bulunmaktadır. [$R^2 = .09$, düzeltilmiş $R^2 = .09$, $F(332, 1) = 32.75$, $p > .001$]. Eşitliğe ikinci giren değişken ZŞŞA ise toplam varyansın %5'ini açıklamaktadır ve bağımlı değişkenle arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır [$R^2 = .14$, düzeltilmiş $R^2 = .13$, $F(332, 1) = 18.43$, $p > .001$]. Değişkenlerin Standardize Beta, t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 11'de sunulmuştur.

Bulgular incelendiğinde, romantik ilişki eğilimlerini en çok zedelenmiş özerklik; en az ayrılma ve reddedilme ve aşırı tetikte olma şema alanlarının yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin romantik ilişki eğilimlerinde erken dönem uyum bozucu şema alanlarının yordayıcı gücünü belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma eğiliminin DYŞA ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulguyla paralel olarak, Raymond Knee ve diğ.(2008) yüksek düzeyde partner odaklı benlik saygısının bireyin ilişkisine ve partnerine daha fazla bağımlılığa yol açtığını, ancak ilişki doyumunu ve yakınlığı azalttığını bulmuşlardır. DYŞA alanındaki boyun eğcilik, onay arayıcılık ve kendini feda şemalarına sahip bireylerin, başkalarının onayı ve takdiri nedeniyle sevildiklerini hissettikleri ve başkalarının gereksinimleri doğrultusunda hareket ettikleri bilinmektedir (Rafaeli vd., 2013; Sarı & Owen, 2015). Bu bağlamda, bu şemalara sahip gençlerin, partnerlerine aşırı derecede odaklanmalarının, literatürle tutarlı ve beklendiği bir sonuç olduğu düşünülebilir. Bu bulgu gençlerin gelişimsel özellikleri çerçevesinde değerlendirildiğinde ise başkalarının onayına ihtiyaç duymanın kimlik oluşturma sürecinde bir etki faktörü olabileceği söylenebilir. DYŞA'nın etkisinin ve gençlerin aşırı derecede ilişkilere odaklanma eğiliminin kültürel özelliklerle pekiştirildiği düşünülmektedir. Araştırma örneklemini oluşturan gençlerin yaşadığı ülke kolektivist bir kültür olarak tanımlanmaktadır (Salman-Engin vd., 2018). Kolektivist kültürlerde, diğerleriyle bağlantı kurmaya ve ilişki kurmaya daha fazla ihtiyaç vardır (Hui & Villareal, 1989) ve grup onayı (Hui & Triandis, 1986) ve grup uyumu (Nisbett, 2004) oldukça önemli faktörlerdir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, ilişki doyumunun ARŞA ile negatif yönde ilişkili olmasıdır. Benzer çalışmalarda ARŞA'nın ilişki doyumunu azalttığı (Güngör, 2015; McDermott, 2008; Yiğit & Çelik, 2016), evlilik doyumunu olumsuz yönde yordadığı (Abbas, 2016) ve bağlanma ilişkisinin kalitesi ile negatif yönde ilişkili olduğu (Roelofs vd., 2011) bulunmuştur. Benzer şekilde Peterson ve diğ.(2018), çocuklukta duygusal istismara maruz kalma ile kadınların ilişki doyumunu arasında negatif bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrılma ve Reddedilme alanındaki şemaların bireyin terk edileceğine dair sinyallerin abartılı yorumlanmasına neden olduğu (Stevens ve Roediger, 2016) ve partnere duyulan güvensizliğin ilişkiyi baltaladığı (Dallos & Draper, 2012) dikkate alındığında, bu bulgunun ilgili literatüre katkı sağladığı söylenebilmektedir.

Araştırma bulgularına göre ATŞA, ilişki doyumunu pozitif yönde yordamaktadır. Yapılan çalışmalarda, yüksek standartlar şemasına paralel olan romantik ilişkilere ilişkin aşırı beklentilerin ilişki doyumunu artırdığı (Saraç vd., 2015), cezalandırıcılık şemasının ise ilişki istikrarını artırdığı (Şahin, 2015) bulunmuştur. Ancak McDermott (2008) tarafından yapılan araştırmada ATŞA'daki duyguları bastırma şemasının ilişki doyumunu olumsuz yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Bell ve Fincham (2017) cezalandırma şemasının tersi olan kendine ve partnere yönelik affetmenin ilişki doyumunu yordamada aracı rolü olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada, duyguları bastırma şemasının yüksek standartlar, karamsarlık ve cezalandırıcılık şemaları ile birlikte incelenmesinin bu farklılığa neden olduğu düşünülmektedir. Duyguları bastırma şemasının, bireyin duygularını dışı vurursa başkalarına zarar vereceğine ya da utanacağına, özsaygısının düşeceğine veya terk edileceğine inanmasına neden olması sebebiyle ilişki doyumunu azalttığı yönündeki bulgu anlamlı görünmektedir (Bricker & Young, 2012). ATŞA'nın bir özelliği olan mükemmeliyetçiliğin, bireyin iletişimde mükemmellik, güven ve ilişkide destek aramasına ve mükemmellik bozulana kadar ilişkisinin iyi gittiğine inanmasına neden olması (Flett vd., 2001), bu şema alanı ile ilişki doyumunu arasındaki pozitif ilişkiyi açıklamaktadır. Öyle ki ilişkideki mükemmellik zarar görene kadar bireyin ilişkisiyle ilgili yüksek memnuniyet bildireceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu da ilişki korkusunun ZÖŞA ile pozitif yönde ilişkili olmasıdır. Araştırmanın bu bulgusu, zedelenmiş özerklik alanı ve korkulu bağlanma stilinin ilişki korkusunu pozitif yönde yordadığı (Güngör, 2015) ve bu şema alanının oluşumunda da etkin rol oynayan aşırı koruyucu ebeveynlik stilinin de ilişki korkusuyla pozitif yönde ilişkili olduğuna dair araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Lloyd, 2011). ZÖŞA'daki şemaların bireyin kendini yetersiz hissetmesine ve yakın ilişkilere kaçınmasına neden olması (Snell vd., 1996) bu bulguyu anlamlı kılmaktadır.

Araştırmada ATŞA'nın ilişki korkusunu pozitif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguyla tutarlı olarak Güngör (2015), aşırı tetikte olma alanındaki yüksek standartlar şemasının ilişki korkusunu artırdığı sonucuna varmıştır. Vangelisti ve Beck (2007) de bu şema alanına sahip bir bireyin ilişkiyi olması

gerektiği gibi yönetme kaygısı yaşayabileceğini ve başarılı bir ilişkiyi sürdürme kaygısının romantik yakınlık korkusuna neden olabileceğini belirtmişlerdir. Bu alanda şemaları olan bireylerin, iyi bir ilişki içindeyken bile her an ihanete uğrama riski altında hissedebilecekleri, ilişkilerine koydukları yüksek standartlar nedeniyle öz eleştirel bir tutum sergileyebilecekleri ve bu nedenle de yakın bir ilişkiye dahil olma endişesi hissedebilecekleri belirtilmektedir. (Stevens & Roediger, 2016). Bu bağlamda ATŞA'nın ilişki korkusunu anlamlı düzeyde yordadığına ilişkin bulgunun literatürle tutarlı ve kayda değer bir sonuç olduğu söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre ilişki izlenimi ayarlama eğilimi DYŞA ile pozitif yönde ilişkilidir. Diğer yönelimlilik şema alanı içerisinde yer alan onay arayıcılık şemasına sahip bireylerin, ilişkilerinin sonunda bile başkalarının ne söyleyeceği konusunda tedirgin oldukları bilinmektedir (Karaosmanoğlu, 2016). Özellikle araştırmanın toplulukçu bir kültürde yapılmış olması, çoğunlukla kolektif bir yapıda olan aile sistemlerinin de romantik ilişki ile ilişkili eğilimler ve erken dönem uyum bozucu şemaların gelişimi üzerinde güçlü bir etkiye sahip olabileceğini düşündürmektedir. Nitekim Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015) tarafından Türkiye'de evlilik tercihleri üzerine yapılan araştırmada, Türkiye'deki güçlü aile bağlarının ve toplumsal değer ve normların evlilik tercihleri ve pratiği üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu vurgulanmıştır. Bu anlamda, diğer yönelimlilik şema alanının ilişki izlenimi ayarlama eğilimini anlamlı düzeyde ve pozitif yönde yordadığına ilişkin bulgunun alan yazın bilgisi ile uyumlu olduğu söylenebilir.

İlişki izlenimi ayarlama eğiliminin ZÖŞA ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu araştırma bulgusu ile uyumlu olarak Güngör (2015), çalışmasında zedelenmiş özerklik şema alanının ilişki izlenimi ayarlama eğilimini pozitif olarak yordadığını bulmuştur. ZÖŞA'da şemaları olan bireylerin yeterliliklerine ilişkin algıları ile çevrelerinin onlardan beklentileri arasında çoğu zaman bir çelişki bulunmaktadır (Rafaeli vd., 2013). Bu alanda şemaları olan bireylerin yaşlarına göre kendilerini başarısız gördükleri ve bu başarısızlığı telafi etmek için mükemmeliyetçi bir tutum sergileyebildikleri bilinmektedir. Bu durum, bireyin ilişkisinin ve partnerinin ne kadar başarılı ve mükemmel görüldüğü kaygısı yaşamaması nedeniyle romantik ilişkilerde de kendini gösterebilmektedir (Karaosmanoğlu vd., 2016). Dolayısıyla zedelenmiş özerklik alanındaki şemaları olan gençlerin olumlu bir ilişki izlenimi yaratma çabaları anlamlı görünmektedir.

Araştırma bulgularına göre, ilişki izlenimi ayarlama eğilimi ZŞSA ile negatif yönde ilişkilidir. Bu bulguyu destekleyebilecek bir araştırmaya ulaşılamadı. Ancak zedelenmiş sınırlar şema alanının bireyde bir üstünlük ve ayrıcalık algısına neden olabileceği düşünüldüğünde (Behary, 2017; Snell vd., 1996), bu şemaya sahip bir bireyin ilişkilerine ilişkin izlenim kaygısı hissetmeyeceği bulgusu anlamlı görünmektedir.

Araştırmada ZÖŞA'nın ilişkide kendine güven eğilimini negatif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Romantik ilişkilerde kendine güven duyma eğiliminde olan bir bireyin, kendi yeterliliğini ve beklentileri karşılama kapasitesini olumlu olarak değerlendirmesi beklenir (Snell vd., 1996). Dolayısıyla bireyin ilişkilerde partnerine karşı kendini yetersiz hissetmesine neden olan ZÖŞA'nın (Karaosmanoğlu vd., 2016) ilişkide kendine güven eğilimini negatif yönde yordaması literatürle paralel olarak beklenen bir bulgudur.

Araştırmada DYŞA'nın ilişkide kendine güven eğilimini pozitif olarak yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. DYŞA'nın boyun eğici, aşırı özverili ve onay arayan bir yapıyı yansıttığı düşünüldüğünde (Rafaeli vd., 2013), ilişkide kendine güven eğilimini pozitif yönde yordamasının literatürle çeliştiği söylenebilir. Ancak James ve Jongeward (2017), başkalarına yardım etmeye kendini adanmış, özverili ve kurtarıcı rollerini üstlenen bireylerin, diğer bireyi kendilerine bağımlı hale getirdiği için yeteneklerini çok fazla önemseyebileceklerini belirtmişlerdir. Bu anlamda, başkaları tarafından yönlendirilen bireylerin ilişkilerinde özgüven sahibi olma eğiliminde olabilecekleri bulgusunun benzer araştırmalarla tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Dışsal ilişki kontrolü eğiliminin ZÖŞA ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulguya paralel olarak Raymond Knee (1998), dışsal ilişki kontrolüne benzer romantik ilişkilere kadercı yaklaşımın, yine ZÖŞA'nın bir özelliği olan strese tepki vermekten kaçınma durumuyla yüksek oranda ilişkili olduğu sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Xia ve diğ.(2018), daha olumlu bir aile ortamında ve yetkin

ebeveynlerle yetişen bireylerin genç yetişkin romantik ilişkilerinde daha etkili problem çözme becerilerini kullandıkları sonucuna varmışlardır. Yetkin ebeveynlerin çocuğun özerkliğini desteklediği ve etkili problem çözme becerilerinin ilişkide içsel kontrole de karşılık geldiği düşünüldüğünde bu bulgunun mevcut araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterdiği söylenebilir.

İçsel ilişki kontrolü eğilimin ZSSA ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Zedelenmiş sınırlar alanından şemaları olan bireylerin her zaman haklı oldukları yanılsamasına kapılabilmeleri, ilişkiyi kendilerinin kontrol ettiğini düşünmelerine neden olabilmektedir. Bu nedenle ZSSA'nın içsel ilişki kontrolü eğilimini olumlu yordadığı bulgusunun literatür tarafından desteklendiği söylenebilir. Bununla birlikte zedelenmiş sınırlar şema alanının birçok özelliğini yansıtan narsist bireylerin de ilişki kurmak için en özverili ve boyun eğen bireyleri tercih ettikleri bilinmektedir (Karaosmanoğlu vd., 2016).

İçsel ilişki kontrolü eğiliminin DYŞA ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. DYŞA incelendiğinde içsel ilişki kontrolü eğilimi ile zıt bir yapı sergilediği görülmektedir. Ancak kolektif kültürlerde, bireylerin seçenekleri olduğunda içsel motivasyonlarının azaldığı ve diğeri yönelimlilik şema alanına benzer şekilde diğer insanlar onlar için seçimler yaptığında içsel motivasyonlarının arttığı bilinmektedir (Iyengar & Lepper, 1999). Dolayısıyla bu bulgunun kültürel özelliklerle paralellik gösterdiği söylenebilir.

İçsel ilişki kontrolü eğiliminin ARŞA ile negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. ARŞA'da şemaları olan bireylerin terk edilme ve reddedilme korkuları gibi duyguları, eksik ve kusurlu olma gibi inançları ile baş edebilmeleri için partnerlerine ihtiyaç duydukları düşünüldüğünde (Rafaeli vd. 2013), duygularının, düşüncelerinin ve ilişkideki davranışlarının içsel bir kontrolden çok dışsal faktörlerle ilgili olacağı söylenebilmektedir. Bu anlamda bulguların literatürle uyumlu olduğu görülmektedir.

İlişki girişkenliği, ZÖŞA ile negatif yönde ilişkili bulunmuştur. ZÖŞA'daki şemalar olumsuz bir öz yeterlik algısı oluşturduğundan bu şemalara sahip olan birey romantik ilişkiler konusunda da çekingen davranabilmektedir (Simeone-DiFrancesco vd., 2015). Dolayısıyla ZÖŞA'nın da bir sonucu olan düşük benlik saygısı, bireylerin eleştiri ve onaylanmaya karşı aşırı duyarlı olmalarına, kendilerinin çok fazla farkında olmalarına, hatta yakınlık ve temastan kaçınmalarına neden olabilmektedir (Fennel, 2015).

İlişki girişkenliği, ZSSA ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. ZSSA'dan şemaları olan bireylerin uzun vadeli amaçları için kısa vadeli zevklerini erteleyemedikleri (Rafaeli vd., 2013) ve hiçbir sebep olmaksızın hızlıca ilişkiye başlayabildikleri ancak bu ilişkileri aynı hızda sonlandırabildikleri bilinmektedir (Stevens & Roediger, 2016). Campbell ve Foster (2002) romantik ilişkiler ve narsisizm üzerine yaptıkları bir çalışmada, narsistik özelliklere sahip bireylerin, partnerlerini idealize ederek romantik ilişkilere çok hızlı başladıklarını ve ilişkilerini hızla sonlandırdıklarını bulmuşlardır. Bu sonuç, ZSSA'nın ilişki girişkenliğini pozitif yönde yordadığı bulgusunu destekler görünmektedir.

Genel olarak bakıldığında, ARŞA ve ATŞA'nın romantik ilişki eğilimlerini yordama güçlerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu değişkenler, literatürde romantik ilişkilerle yüksek oranda ilişkili görünmektedir. ARŞA'da yakın ilişkileri doğrudan etkileyebilecek özellikler bulunmaktadır. Aşkın varlığını sorgulamak, terk edilme korkusu ve reddedilmek bunlara örnek olarak gösterilebilir. Şemalarla başa çıkma stillerinin, bu şema alanlarının daha az yordama gücüne sahip olmasında bir etken olabileceği düşünülmektedir. Örneğin kusurluluk şemasıyla teslim tarzında başa çıkan bir birey yoğun bir reddedilme korkusu yaşayabilirken, aşırı telafi tarzını kullanan bir birey mükemmeliyetçi bir tutum sergileyerek yetersizlik duygusunu bastırabilmektedir. Bu durumda baş etme tarzlarındaki farklılıktan dolayı bireylerin aynı şemaya sahip olsalar bile aynı romantik ilişki eğilimine sahip olmama ihtimalinin olduğu görülmektedir. Ayrıca örneğin ARŞA'daki kusurluluk şeması, ilişki olmaksızın da bireyi eksik ve kusurlu hissettirebilirken, DYŞA'daki kendini feda şeması ancak bireyin başka bir bireyle olan ilişkisinde sergilediği aşırı fedakarlıklarla kendisini gösterebilmektedir. ZÖŞA'daki bağımlılık şemasına baktığımızda, bireyin bir başkası olmadan yaşamını sürdüremeyeceği inancı dikkat çeker, ancak ATŞA'daki yüksek standartlar şeması, bireyin ilişki dışı alanlarda da çok yüksek standartlar belirlemesine neden olabilmektedir. Bu nedenle ARŞA ve ATŞA'nın her zaman ilişkisel süreçlerde ortaya çıkmamaları, romantik ilişki eğilimlerini daha az yordama gücüne sahip olmalarının bir başka nedeni olabilmektedir.

Araştırmanın bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, romantik ilişki eğilimlerinin ağırlıklı olarak ZÖŞA ve DYŞA ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Zedelenmiş özerklik ve diğeri yönelimlilik şema alanlarının, karar verme mekanizmalarına yeterince güven duymama ve yakın çevreye bağımlı hissetme gibi ortak özellikleri, geleneksel aile yapısının genç yetişkin birey üzerindeki etkisi ile paralel görünmektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2015). Her bir romantik ilişki eğilimi en az bir bağımsız değişken tarafından yordanmasına rağmen bulgulardaki toplam varyansın açıklanma oranı en fazla %24 olarak bulunmuştur. Mizaç, bağlanma stilleri, akılcı olmayan inançlar ve ilişkilerde tekrarlayan olumlu veya olumsuz deneyimler gibi romantik ilişki eğilimlerini etkileyebilecek diğer değişkenlerin analize dahil edilmemesi, toplam varyansın daha yüksek olmamasının gerekçeleri arasında gösterilebilir.

Araştırmada bağımsız değişken olarak yalnızca beş şema alanı ele alınmıştır. Her şema alanının kapsadığı 14 şemanın ayrı ayrı değerlendirilmesinin erken dönem uyum bozucu şemaların romantik ilişkiler üzerindeki etkisinin daha detaylı anlaşılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bir diğer sınırlılık ise çalışmada nicel araştırma yönteminin kullanılmış olmasıdır. Romantik ilişkilerin öznel olduğu düşünüldüğünde örnekleme dahil olan bireylerle bire bir görüşmeler yapılarak nitel verilerin toplanması romantik ilişkileri etkileyebilecek farklı değişkenlerin belirlenmesi açısından faydalı olacaktır. Ayrıca romantik ilişki eğilimlerinde partner etkisinin belirleyici olduğu düşünülse de bu araştırmada bu etkinin kontrol edilmesi mümkün olmamıştır. Bu nedenle örnekleme çiftlerin bir arada bulunmasının daha anlamlı sonuçlar elde edilmesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Son olarak, bu çalışmada katılımcıların Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden oluşması, bulguların genellenebilirliği açısından bir sınırlılık teşkil edebilir.

Gelecekteki araştırmalarda gençlerin başa çıkma davranışları erken dönem uyum bozucu şemalar ile birlikte incelenebilir. Bu araştırmanın sonuçlarının uyum bozucu şemalar ve romantik ilişkiler arasındaki ilişkinin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma bulgularının farklı kültürel yapılarıdaki şemaların etkisinin değerlendirilmesine de katkı sağladığı söylenebilir.

Romantik ilişki sorunları olan çiftler veya bireylerle çalışan psikolojik danışmanlar, romantik ilişki sorunlarına yönelik psiko eğitim programları geliştirebilir ve araştırma bulgularını kullanarak şema odaklı psikoterapi/psikolojik danışma grupları oluşturabilirler. Romantik ilişkilerinde özgüven sorunu yaşayan danışanlarla çalışırken zedelenmiş özerklik şeması alanına odaklanmak, romantik ilişkileriyle günlük yaşamlarını etkileyecek düzeyde ilgilenen danışanlarla çalışırken diğeri yönelimlilik şema alanına odaklanmak psikolojik danışma sürecine olumlu katkı sağlayabilir. Aşırı tetikte olma alanındaki şemalar başarı, özgüven ve ilişki doyumu gibi bazı olumlu sonuçlara yol açabileceğinden, ilişkide daha sonra ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesi açısından uygulayıcıların seansları danışanların hala karşılanmamış ihtiyaçları olabileceği gerçeğini göz önünde bulundurarak yönetmeleri faydalı olabilir. Uygulayıcıların şemalarla başa çıkma tarzları konusunda duyarlı olmaları ve bağlanma gereksinimi olan danışanların bağımsız bir görünüm sergileyebilme ve diğeri yönelimli danışanların ilişkilerinde içsel kontrolleri varmış gibi görünebilme ihtimallerini dikkate almaları psikolojik danışma sürecine olumlu katkı sağlayabilir.

Bu araştırma sürecinde "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"nde yer alan tüm kurallara uyulmuş ve etik kural ihlaline neden olabilecek hiçbir faaliyette bulunulmamıştır.

References

- Abbas, S. P. (2016). Investigating the relationship between the early maladaptive schema & marital satisfaction among 25 to 45 years-old couples. *International Journal of Humanities and Cultural Studies (IJHCS)*, 2356-5926, 665-676.
- Babuşcu, B. (2014). *The relationship between parental acceptance-rejection and intimate partner acceptance rejection among married individuals: Mediating role of early maladaptive schemas* [Unpublished master's thesis]. Middle East Technical University.
- Balsamo, M., Carlucci, L., Sergi, M. R., Murdock, K. K., Saggino, A. (2015). The mediating role of early maladaptive schemas in relation between co rumination and depression in young adults. *PLoS one*, 10(10), e0140177.
- Bartholomew, K., & Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment. In J. A. Simpson, & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 25-45). The Guilford Press.
- Behary, W.T. (2017). *Narsistle ateşkes* (M. Caner, N. Azizlerli Trans.; 4th ed.). Psikonet Yayınları. (Original work published 2008)
- Bell, C. A., & Fincham, F. D. (2019). Humility, forgiveness, and emerging adult female romantic relationships. *Journal of Marital and Family Therapy*, 45(1), 149-160. doi: 10.1111/jmft.12292
- Borges, J. L., & Dell'Aglio, D. D. (2020). Early maladaptive schemas as mediators between child maltreatment and dating violence in adolescence. *Ciência & Saúde Coletiva*, 25, 3119-3130. <https://doi.org/10.1590/1413-81232020258.24992018>
- Bricker, D. C., Young, J. E. (2012). *A client's guide to schema therapy*. Dr. David Bricker. <http://davidbricker.com/clientsguideSchemaTherapy.pdf>
- Büyükaşahin, A. (2005). Çok Boyutlu İlişki Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(2), 97-105.
- Campbell, W. K., & Foster, C. A. (2002). Narcissism and commitment in romantic relationships: An investment model analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(4), 484-495.
- Caner, M. (2009). *Evlü bireylerde kendi ebeveynlerini algılama biçimleri, erken dönem uyum bozucu şemalar ve eşe yönelik değerlendirmeler arasındaki ilişkiler: şema terapi modeli çerçevesinde bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Carver, K., Joyner, K., & Udry, J. R. (2003). National estimates of adolescent romantic relationships. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior* (pp. 37-70). Psychology Press.
- Clifton, J. A. (1995). *The effects of parenting style, attachment and early maladaptive schemas on adult romantic relationships* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Georgia.
- Dallos, R., & Draper, R. (2012). *Aile Terapisine Giriş Sistemik Teori ve Uygulama* (Ş. Kesici, C. Kiper, A. Mert Trans.; 3rd ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Eberhart, N. K., Auerbach, R. P., Bigda-Peyton, J., & Abela, J. R. (2011). Maladaptive schemas and depression: Tests of stress generation and diathesis-stress models. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 30(1), 75-104. <http://dx.doi.org/10.1521/jscp.2011.30.1.75>
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis* (No. 7). WW Norton & Company.
- Fennel, M. (2015). *Özgüveni keşfedin* (N. Azizlerli, M. Şaşıoğlu Trans.; 2nd ed.). Psikonet Yayınları (Original work published 2008).
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Shapiro, B., & Rayman, J. (2001). Perfectionism, beliefs, and adjustment in dating relationships. *Current Psychology*, 20(4), 289-311.
- Gaffey, K. J. (2009). *Child maltreatment experiences and romantic relationship functioning: The role of emotion dysregulation and early maladaptive schemas* [Unpublished doctoral dissertation]. Miami University.
- Güngör, H. C. (2015). The predictive role of early maladaptive schemas and attachment styles on romantic relationships. *International Journal of Social Sciences and Education*, 5, 417-430.
- Harris, A. E., & Curtin, L. (2002). Parental perceptions, early maladaptive schemas, and depressive symptoms in young adults. *Cognitive Therapy and Research*, 26(3), 405-416.

- Hatami, M., & Fadayi, M. (2015). Effectiveness of schema therapy in intimacy, marital conflict and early maladaptive schemas of women suing for divorce. *International Journal of Advanced Biological and Biomedical Research*, 3(3), 285-290.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), 1-22.
- Hui, C. H., & Triandis, H. C. (1986). Individualism-collectivism: A study of cross-cultural researchers. *Journal of cross-cultural psychology*, 17(2), 225-248. <https://doi.org/10.1177/0022002186017002006>
- Hui, C. H., & Villareal, M. J. (1989). Individualism-collectivism and psychological needs: Their relationships in two cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 20(3), 310-323. <https://doi.org/10.1177/0022022189203005>
- Iyengar, S. S., & Lepper, M. R. (1999). Rethinking the value of choice: a cultural perspective on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(3), 349-366.
- Jahromi, F. G., Naziri, G., & Barzegar, M. (2012). The relationship between socially prescribed perfectionism and depression: The mediating role of maladaptive cognitive schemas. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 32, 141-147. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.01.023>
- James, M., Jongeward, D. (2017). *Kazanmak için doğarız* (B. Konur, Trans.; 2nd ed.). Sola Yayınları
- Karaosmanoğlu, A. (2016). *Eyvah kötü bir şey olacak* (4. bs.). Psikonet Yayınları
- Karaosmanoğlu, A., Şaşıoğlu, M., & Azizlerli, N. (2016). *İlişkiler*. (1. bs.). Psikonet Yayınları
- Kerckhoff, A. C. & Davis, K. E. (1962). Value consensus and need complementarity in mate selection. *American Sociological Review*, 27(3), 295-303.
- Khatamsaz, B., Forouzandeh, E., & Ghaderi, D. (2017). Effectiveness of schema therapy on marital satisfaction and marital relationship quality in married women. *International Journal of Educational and Psychological Researches*, 3(1), 11-16. DOI: 10.4103/2395-2296.186513
- Klein, M. (2014). *Haset ve şükran* (O. Koçak, Y. Erten, Trans.; 3rd ed.). Metis Yayınları. (Original work published 1957.)
- Knee, C. R., Canevello, A., Bush, A. L., Cook, A. (2008). Relationship-contingent self-esteem and the ups and downs of romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95(3), 608-627. DOI: 10.1037/0022-3514.95.3.608
- Kohut, H., & Wolf, E. S. (1978). The disorders of the self and their treatment: An outline. *International Journal of Psycho-Analysis*, 59, 413-425.
- Lee, D. (2007). *Maladaptive cognitive schemas as mediators between perfectionism and psychological distress* [Unpublished doctoral dissertation]. Florida State University.
- Lloyd, M. E. (2011). *Fear of intimacy in romantic relationships during emerging adulthood: the influence of past parenting and separation individuation* [Unpublished doctoral dissertation]. Victoria University.
- McDermott, N. (2008). *Early maladaptive schemas, attachment, negative affect and relationship satisfaction* [Unpublished master's thesis]. Rowan University.
- Meier, A., & Allen, G. (2009). Romantic relationships from adolescence to young adulthood: Evidence from the national longitudinal study of adolescent health. *Social Quarterly*, 50(2), 308-335. doi: 10.1111/j.1533-8525.2009.01142.x
- Messman Moore, T. L., & Coates, A. A. (2007). The impact of childhood psychological abuse on adult interpersonal conflict: The role of early maladaptive schemas and patterns of interpersonal behavior. *Journal of Emotional Abuse*, 7(2), 75-92. https://doi.org/10.1300/J135v07n02_05
- Nisbett, R. E. (2004). *The geography of thought: How Asians and Westerners think differently and why*. Free Press.
- Peterson, C. M., Peugh, J., Loucks, L., & Shaffer, A. (2018). Emotional maltreatment in family of origin and young adult romantic relationship satisfaction: A dyadic data analysis. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(6), 872-888. <https://doi.org/10.1177/0265407517700300>
- Rafaeli, E., Bernstein, D. P., Young, J. (2013). *Şema terapi-ayırıcı özellikler* (M. Şaşıoğlu, Trans.; 2nd ed.). Psikonet Yayınları. (Original work published 2011.)
- Roediger, E. (2015). *Şema Terapi Nedir. Şema Terapinin Temellerine, Modellerine ve Uygulamasına Giriş* (S. Ataman, Trans.; 1st ed.). Nobel Yayınları. (Original work published 2009)

- Roelofs, J., Lee, C., Ruijten, T., & Lobbestael, J. (2011). The mediating role of early maladaptive schemas in the relation between quality of attachment relationships and symptoms of depression in adolescents. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 39(4), 471-479. doi:10.1017/S1352465811000117
- Salman-Engin, S., Sümer, N., Sağel, E., & McHale, J. (2018). Coparenting in the context of mother father infant versus mother–grandmother–infant triangular interactions in Turkey. *Journal of Child and Family Studies*, 27(10), 3085-3095.
- Saraç, A., Hamamcı, Z., & Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43),69-81
- Sarı, T., & Owen, F. K. (2015). The development of Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 255-273.
- Simard, V., Moss, E., & Pascuzzo, K. (2011). Early maladaptive schemas and child and adult attachment: A 15-year longitudinal study. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 84(4), 349-366. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8341.2010.02009.x>
- Simeone-DiFrancesco, C., Roediger, E., & Stevens, B. A. (2015). *Schema therapy with couples: A practitioner's guide to healing relationships*. John Wiley & Sons.
- Snell, W. E., Jr., Schicke, M., & Arbeiter, T. (2002). The Multidimensional Relationship Questionnaire: Psychological Dispositions Associated with Intimate Relations. In W. E. Snell, Jr. (Ed.), *New directions in the psychology of intimate relations: Research and theory*. Snell Publications. WEB: <http://cstl-cla.semo.edu/snell/books/intimate/intimate.htm>.
- Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A., & Çakır, Z. (2009). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young Şema Ölçeği Kısa Form 3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 75-84.
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik* (F. Koç, Trans.; 1st ed.). İmge Kitabevi Yayınları. (Original work published 1985.)
- Stevens, B. A., & Roediger, E. (2016). *Breaking negative relationship patterns: A schema therapy self-help and support book*. John Wiley & Sons.
- Sullivan, H. S. (1968). *The interpersonal theory of psychiatry*. W. W. Norton & Company.
- Şahin, C. (2015). *20- 40 yaş arası bireylerde erken dönem uyumsuz şemalar ve ilişki istikrarı arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). Pearson Education.
- Thimm, J. C. (2013). Early maladaptive schemas and interpersonal problems: A circumplex analysis of the YSQ-SF. *International Journal of Psychology & Psychological Therapy*, 1(13), 113-124.
- Tortamış, M. (2014). *Evlü bireylerde romantik kıskançlık türü ve aldatma eğiliminin şema terapi modeli çerçevesinde değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- U. S. Census Bureau. (2005). Number, Timing, and Duration of Marriages and Divorces: 2001: *U.S. Department of Commerce, Economics and Statistics Administration*.
- Vangelisti, A. L., & Beck, G. (2007). Intimacy and fear of intimacy. In L. L'Abate (Ed), *Low-cost approaches to promote physical and mental health* (pp. 395-414). Springer Publications.
- Wright, M. O. D., Crawford, E., & Del Castillo, D. (2009). Childhood emotional maltreatment and later psychological distress among college students: The mediating role of maladaptive schemas. *Child Abuse & Neglect*, 33(1), 59-68. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2008.12.007>
- Xia, M., Fosco, G. M., Lippold, M. A., & Feinberg, M. E. (2018). A developmental perspective on young adult romantic relationships: Examining family and individual factors in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 47(7), 1499-1516. doi: 10.1007/s10964-018-0815-8
- Yiğit, İ., & Çelik, C. (2016). İlişki doyumunun erken dönem uyum bozucu şemalar, bireylerarası ilişki tarzları ve kendilik algısı açısından değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları* 19(38), 77-87.
- Young J. E., Klosko J. S., & Weishaar M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. Guilford Press.
- Yousefi, N., Etemadi, O., Bahrami, F., Ahmadi, S., & Sadat Fatehi, M. (2010). Comparing early maladaptive schemas among divorced and non-divorced couples as predictors of divorce. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 16(1), 21-23.

Yurtsever, S. S., & Sütçü, S. T. (2017). Algılanan ebeveynlik biçimleri ile bozulmuş yeme tutumu arasındaki ilişkide erken dönem uyumsuz şemaların ve duygu düzenleme güçlüğü'nün aracı rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(80), 20-43.